גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ

נִפְלָאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

חיפוש "כלל גדול בתורה" שייך לחינוך נשים,
"כה תאמר לבית יעקב". בנים בישיבה לא צריכים "כלל גדול" —
הם צריכים ללמוד פרטי פרטים, "ותגיד לבני ישראל", את הדינים,
ההלכות. בת שייכת לכלל ובן יותר לפרט — זו קדימת האשה
לגבי הגבר, "כה תאמר לבית יעקב" לפני "ותגיד לבני ישראל".
לאשה יש תכונה לראות את כל התמונה. לבן אין כזה כשרון,
הוא מבחין בפרטים — כל פרט הוא חשוב.
בשביל מה הוא צריך להתחתן?
שמישהו יסדר לו את הראש, שהוא יראה את הכלל.

[מתוך השיעור 'הבחנה בשרש הנשמה']

ויצא תשפ"ז

428 | שנה תשיעית

ויצא ה'תשפ"ז

04 **חינוך אמהי**
נקודה מעובדת
רגישות ואינטואיציה נשיות בחינוך

05 **הבחנה בשׂרש הנשמה**
התבוננות באמהות העם היהודי
זוגיות בעולם־שנה־נפש
והבינה היתרה של רבקה אמנו

18 **ביאורי תפלה**
פסוקי "וכרות עמו הברית"
הבחירה באברהם אבינו

22 **"צדקתי ביום מחר"**
פניני זֹהר
שלימות העבודה בעוה"ז
והשכר לעוה"ב

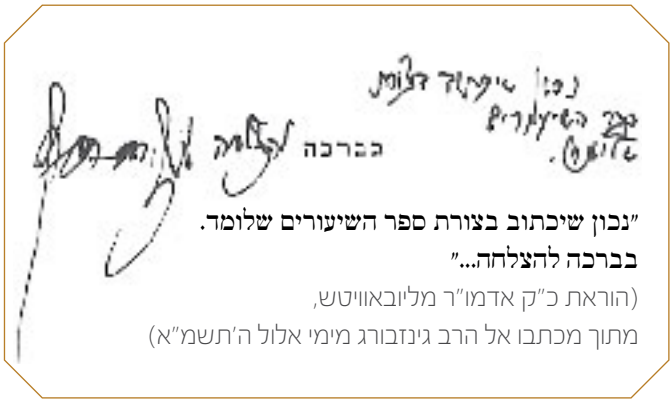
26 **הסיפור החסידי**
מאיפה הלחם
ר' איצ'ה מתמיד

28 **מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
מכתב ניחומים לרב סג"ל
ואיך לפרש קשיים בשליחות

29 פאדור סיפורים
וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם
רָזִי יְלַמֵּד אוֹתָנוּ מָה עָדִיף –
צִיּוּת עִוֵּר אוֹ הֶבְנָה וְהִזְדַּהוּת
עִם הַהוֹרָאוֹת

העלון מופק ע"י עמותת **אוהבים להיות יהודים**.
לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עורך: אביב מויאל
עיצוב: דעה 🦋 אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם־זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רווה

"נכון שיכתוב בצורת ספר השיעורים שלומד. **בברכה להצלחה...**"
(הוראת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, מתוך מכתבו אל הרב גינזבורג מימי אלול ה'תשמ"א)

ב"ה

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל קוראי **נפלאות**, בתוך כל בית ישראל.

שיעור אחד גדול בגליון שלפניכם: חלקו השני של השיעור לרגל יום **השלשים לרבנית רבקה שפירא** ע"ה.

השיעור – **הבחנה בשורש הנשמה** – הינו חלקו השני של השיעור שנמסר לרגל 30 לפטירת הרבנית רבקה שפירא לבני המשפחה. בשיעור פורש הרב **התבוננות באמהות העם היהודי**, עם דגש מיוחד על **כח החינוך שלהן** בכלל, תוך חיפוש "**כלל גדול בתורה**", ובפרט על הכח המיוחד של רבקה אמנו (ובעקבותיה הרבנית רבקה) ב**ראית כל נשמה כפי שהיא בשרשה** ויכולת לפנות אליה בהתאם.

שני מדורים בגליון קובעים ברכה לעצמם. במדור **ביאורי תפלה** – **תפלת פתחיה** – נלמד להכיר את התפלה מתוך ספר נחמיה שאנו אומרים כל יום ב'**ויברך דוד**' בתפלת שחרית, וללמוד על המרכזיות של **אברהם אבינו** בתוכה. ובמדור **פניני זהר** – "**צדקתי ביום מחר**" – נלמד על תיקון המחשבה־דבור־מעשה המכוונים כנגד שלשת האבות ועל השכר לו זוכים בשל כך.

חדש כסלו כבר בעיצומו ו**התוועדות י"ט כסלו השנתית** מתקרבת בצעדי ענק. **יום ראשון בערב**, אור לכ' כסלו בכפר חב"ד. מחכים לראות את כולכם. **פרטים מלאים בגב הגליון**.

שבת שלום ומבורך

המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת **וישלח** הבעל"ט:

נ"ך יומי – שמואל א' פרקים כד־ל; **משנה – בכורות** פרק ב.

רוצים להבין עוד?
עברו לשיעור בעמי הבא

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

חינוך אמהי

ארבע אמהות לעם ישראל — שרה, רבקה, לאה ורחל (לפי גילן) — והן "אשר בנו... את בית ישראל". מן התורה מוטלת מצות "ושננתם לבניך" על האב, אך בפועל החינוך מסור בידי האמא — במיוחד בגיל הרך, אבל לא מעט גם אחר כך. ב"עקרת הבית, אם הבנים" תלויה האוירה בבית כולו, היא נמצאת הרבה יותר שעות עם הילדים ובאופיה הנשי־אמהי מוטבעות הרכות, והרגישות וההבנה העמוקה הנדרשות בחינוך — "בינה יתרה נתנה באשה יותר מבאיש".

את ארבע האמהות ניתן להקביל, כסדרן, לאותיות שם הוי' ב"ה (שנקרא "שם בן ארבע אותיות"): **י** (חכמה) — שרה, **ה** (בינה) — רבקה, **ו** (מדות) — לאה (**לאה** עולה **ו** ברבוע, התכללות **ו** המדות זו בזו); **ה** (מלכות) — רחל (עיקר כנסת ישראל, המלכות). בהקבלה הזו, ה"בינה יתרה" שייכת במיוחד לרבקה אמנו, שכנגד הבינה.

ואכן, לרבקה, "אם יעקב ועשו", יש רגישות מיוחדת לאופיים של ילדיה, כבר מהזמן בו הם שהו ברחם. **רבקה** הרגישה את התאומים מתרוצצים ב**קרבה** והלכה לדרוש את ה', ובהתבודדות שלה היא זכתה לקבל מה' תשובה מדויקת לגבי אופי הילדים והיחסים ביניהם. רבקה מבחינה בין יעקב ועשו, טוב יותר מיצחק אביהם. ממנה יכולה ללמוד כל אמא יהודיה להרגיש את ילדיה שלה — שכולם בנים צדיקים של יעקב אבינו, בני ישראל — כפי שהם נמצאים עדיין ברחם, ב"עלמא דאתכסיא", להתפלל־להתבודד על חינוכם הנכון, ולזכות להדרכה מה' כיצד מתאים לחנך כל ילד, לפי שרש נשמתו.

הבינה היתרה הזו נדרשת לא רק בחינוך של אמא לילדיה, אלא בחינוך ובהתייחסות לנשמות ישראל בכלל: כתוב שכאשר מסתכלים על יהודי יש לראות אותו כפי שהוא נמצא בתכנון של ה' את הבריאה, במדרגה שנקראת המחשבה הקדומה דא"ק — מדרגת הבינה הגבוהה ביותר בסדר השתלשלות ("בינה יתרה" באופן הנעלה ביותר). באותו מקום "כולם נסקרים בסקירה אחת", יש שויון־לטובה בין כל הנשמות, אך בד בבד — בנשיאת־הפכים אלקית — לכל נשמה יש את היחוד שלה, את התפקיד והשליחות המיוחדים לה בעולמו של הקב"ה. את הכח להסתכל כך על הנשמות, ולעזור להן למלא את יעודן, מקבלים מהמבט האמהי של רבקה אמנו.

ונקודה נוספת: בתורה תופס המבט האמהי כללים גדולים ("ראשי דברים" שקודמים לדקדוקי הפרטים), ובמדרש ארבע דעות מהו ה"כלל גדול בתורה", אותן ניתן לכוון לאמהות: שרה אמנו, שפרסמה עם אברהם את אחדות ה', משתיתה הכל על "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד". אצל רבקה אמנו הכל כלול ב"זה ספר תולדת אדם", התופס את הנשמות כפי שהן בשרשן, כנ"ל. לאה אמנו, שהולידה ששה בנים (ובת) מגוונים, מלמדת "ואהבת לרעך כמוך", בהתייחסות לנשמות בגוף. רחל אמנו, המלווה את הבנים גם בגלות, מלמדת את ההקרבה של צאן־קדשים, וכוללת הכל בפסוק "את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים".

שיעור

התבוננות בסוד אמהות האומה

הבחנה בשורש הנשמה

קיצור מהלך השיעור

בפרשת ויצא נושא יעקב את רחל ולאה (ואת שפחותיהן, בלהה וזלפה) ובכך נשלמות **ארבע האמהות** של בית ישראל (ארבע שהן שש, עם השפחות). לכבוד כך מתפרסם חלקו השני של השיעור שניתן לילדי **הרבנית רבקה שפירא** ע"ה במלאות השלשים לפטירתה, המוקדש לדמויות האמהות (עם דגש על רבקה, לכבוד הרבנית רבקה). **פרק א** מתחיל במדרש מיוחד על **"זוגות"** באורך שנות החיים שלהם, ממשיך להתבוננות ב**שנות האמהות**, ומשלים את ההתבוננות ב**זוגיות בשלשת הממדים – מקום, זמן ונפש** (עולם־שנה־נפש). **פרק ב** מסביר את **המבנה הפנימי־הקבלי של ארבע האמהות**, בשני אופנים, ומתמקד ב**"בינה יתרה"** שנתנה לרבקה להבחין ב**נשמות** כפי שהן בשרשן, בעלמא דאתכסיא. **פרק ג** מתייחס ליכולת הנשית – הנדרשת בחינוך בנות – לראות את **התמונה המלאה**, להפוך את כל הפרטים הרבים של התורה ל**"כלל גדול"**. ארבעה פסוקי "כלל גדול" במדרש מקבילים ל**ארבע האמהות**, עם הסבר ב'עבודה' לכל אחד מהם. גם כאן מתנקזים הדברים לאותה "בינה יתרה" של רבקה, המדגישה את היחס לנשמות דווקא כפי שהן בשרשן. **אמנות חינוך הבנות** והיכולת לאבחן נשמות כפי שהן בשרשן ולהתייחס אליהן בהתאם אפיינו את הרבנית רבקה, ומדמות־המופת שלה עלינו ללמוד ולאמץ אותן.

א. זוגיות בעולם־שנה־נפש

"ששה זוגות"

יש מדרש שמובא בילקוט שמעוני[א] מהספרי[ב],

שמתחיל שיש "ששה זוגות"[ג] בעולם. מה הכוונה זוגות? "ששנותיהם שוות".

הזוג הראשון הוא רבקה וקהת. מה הכוונה? ששניהם חיו אותו מספר שנים — 133 שנים.

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. שלשים לרבנית רבקה שפירא (ח"ב). כ"ה תשרי פ"ז – כפ"ח.

א יל"ש בראשית רמז קי ודברים רמז תתקסה.

ב ספרי ברכה טז. וראה גם בראשית רבה ק, י.

ג "**ששה זוגות**" (ר"ת **שז**, בגימטריא **רבקה**) עולה 1027, **אחד־אהבה** פעמים **דעה**.

כששני אנשים חיים בדיוק אותו מספר שנים – חז"ל קוראים לזה זוג

על קהת כתוב בפירוש בתורה[ד] שהוא חי 133, וחז"ל עושים חשבון[ה] שגם רבקה אמנו חיה 133 שנים, שש שנים יותר משרה אמנו. לפי חז"ל, כמו שיצחק חי יותר מאברהם אבינו (חמש שנים), ככה רבקה חיה יותר משרה אמנו[ו] (שש שנים)[ז]. כששני אנשים חיים בדיוק אותו מספר שנים — חז"ל קוראים לזה זוג. יש פה גימטריא יפה, ש־**קהת** שוה בדיוק **שרה**, 505. זה עוד סוג של זוג — גם כשעושים גימטריא עשים זיווג. **קהת** הוא גם שם של הוצאה לאור של ספרי חב"ד — **קרני הוד תורה**. הזוג הזה צריך להוציא לאור הרבה דברים.

הזוג השני הוא לוי ועמרם, שמפורש בתורה ששניהם חיו 137 שנים[ח], ארבע שנים יותר מהזוג הראשון.

הזוג השלישי הוא יוסף הצדיק ויהושע בן נון — שניהם חיו 110 שנים[ט].

הזוג הבא, הרביעי, הם שמואל ושלמה המלך, ששנים חיו 52 שנים, **בן** שנים, הרבה פחות.

אחר כך יש שני זוגות שחיו אותו מספר שנים — 120 שנה. צריך לשאול, להבין, למה חז"ל מחלקים ביניהם — לא אומרים שיש רביעיה, אלא שני זוגות. ברוב המקומות[י] הם מופיעים לפי סדר השנים — משה והלל, רבן יוחנן בן זכאי ורבי עקיבא. יחסית, משה והלל הם בגדר חכמה ובינה (**י־ה**), "הנסתרות להוי' אלהינו", וריב"ז ור"ע הם עיקר "**והנגלות** לנו ולבנינו"[יא] של התורה שבעל פה (הנולדת מ'רחם האם' של "תורת אמך"[יב] של הלל הזקן, בעוד "תורת משה" היא בעיקר "מוסר אביך", תורה שבכתב ש"מחכמה נפקת"[יג])[יד]. אמנם, במקום אחד[טו] הזוג החמישי הוא הלל הזקן ורבן יוחנן בן זכאי והזוג האחרון שם משה רבינו ורבי עקיבא. בודאי מכוון, שיש איזה קשר מיוחד בין הלל והזקן ורבן יוחנן בן זכאי ובין משה רבינו ורבי עקיבא. את הקשר בין משה רבינו ורבי עקיבא אני מבין פחות או יותר, כי כתוב[טז] שרבי עקיבא הוא המשה רבינו של התורה שבעל פה, יש תורה שבכתב ותורה שבעל פה. המשותף הפשוט בין רבן יוחנן בן זכאי והלל — ששניהם היו נשיאי הסנהדרין. בעומק, הלל ורבן יוחנן בן זכאי שייכים שניהם לקו הימין, "וימינו תחבקני"[יז] של החסד, ואילו משה (שיש לו נטיה לבית שמאי[יח], ו"משה זכה לבינה"[יט], מח שמאל) ורבי עקיבא (שבסוד מוחין דאמא[כ]) שייכים לקו שמאל, "שמאלו תחת לראשי". ורמז מובהק: **ימין־שמאל** עולה ד"פ 120 ע"ה (כנגד 120 שנה של **ד** החכמים)[כא].

ד שמות ו, יח.

ה ראה ספר הישר פרשת וישלח. ופירוט החשבונות והדעות במדרשי חז"ל בסדר הדורות ב' אלפים ר"ח.

ו וראה הלשון בספר הישר בהתאמה למנין שנות חיי שרה: "ויהי חיי רבקה מאת שנה ושלשים שנה ושלש שנים, ותמת".

ז השמות והחיים של יצחק ורבקה – **יצחק** 180 **רבקה** 133 – עולים יחד 828, ד"פ **אור**, יצחק במילוי, **יוד צדיק חית קוף** ("**צפנת פענח**", בחלוקה לאותיות השרש העולות **פענח** ואותיות המילוי העולות **צפנת**, כמבואר במ"א בסוד הקשר בין יצחק ויוסף)!

ח שמות ו, טז; שם, כ.

ט בראשית נ, כו; יהושע כד, כט.

י בספרי, במדרש רבה וביל"ש דברים.

יא דברים כט, כח.

יב משלי א, ח (וראה מדרש משלי עה"פ).

יג זהר ח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

יד ורמז: **משה רבינו** (613) **חכמה** עולה 686 ("**ובחרת בחיים**"), ב"פ 343 (7 בחזקת 3). **הלל הזקן בינה** עולה 294, ו"פ **ד** ברבוע כו'. **רבן יוחנן תפארת** עולה 1457. **רבי עקיבא מלכות** עולה 891 (**שלשה דברים**, **משה אהרן מרים**, **ע פנים לתורה**, "**נעשה ונשמע**", **כלות הנפש**, **יציאת מצרים** כו'). הכל יחד עולה 3328 (**אהרן** פעמים **אהבה**, **אהרן** במ"ק), 4 פעמים (ממוצע) 832, **לב־כבוד** פעמים **הוי'**, **ארץ ישראל** כו'.

טו יל"ש בראשית.

טז שיטמ"ק כתובות מ, א. חקור דין לרמ"ע ח"ה פי"א.

יז שה"ש ב, ו; ח, ג.

יח ראה מגלה עמוקות אופן עד ש־**משה** ר"ת **מ**חלוקת־**ש**מאי־**ה**לל (או **מ**שה־**ש**מאי־**ה**לל), בהקדמת שמאי להלל (וכן הוא פסק למעשה שקיים "פרו ורבו" בלידת שני בנים, כדעת בית שמאי, ואז פרש מהאשה).

יט ראה ר"ה כא, ב; זהר ח"ב קטו, א (ובניצוצי זהר שם).

כ ספר הליקוטים ויצא פכ"ט.

כא 480 (ד"פ 120) ועוד 481 (**ימין־שמאל**) עולה 961, **א־ל** ברבוע (**אברהם־שרה־יצחק** וכו').

בכל אופן, כולם כאן גברים חוץ מרבקה, שהיא הפותחת[כב]. השם הראשון שמוזכר כאן הוא רבקה — רבקה וקהת — וגם לפי סדר הדורות היא הראשונה. כנראה ש"הכל הולך אחר הפתיחה"[כג], הזוגיות הזו מתחילה מרבקה. שוב, רבקה יחד עם **קהת**, שמשקף את **שרה** — הם לא חיו אותו מספר שנים[כד], אבל אלו הן שתי האמהות הראשונות.

חיי האמהות

לכאורה היה טוב אם היה עוד זוג אחד להשלים לשבעה, "כל השביעין חביבין"[כה]. באותו מקום בילקוט שמעוני הוא 'מגלה' עוד כמה גילאים שלא מפורשים בתורה, בלי לקשר לזוגות האלה, כולל הגילאים של כל האמהות. חוץ משרה אמנו, לא מפורש בתורה הגיל של אף אחת משאר האמהות. חישוב שנות החיים של רבקה הוא מתוך דרוש שכן מסתמך על פסוקים, אפילו שהוא לא כתוב בפירוש, אבל הגילאים של ארבע נשות יעקב נעלמים לגמרי, לכאורה.

קודם כל, כתוב בפירוש בתורה "שם הגדֹלה לאה ושם הקטנה רחל"[כו]. אפשר היה לחשוב שלאה גדולה מרחל בכמה שנים, אבל חז"ל אומרים שרחל ולאה היו תאומות — כמו יעקב ועשו — רק שלאה יצאה ראשונה. זהו חיזוק והסבר לכך שהבריות היו אומרות ש"גדולה לגדול וקטנה לקטן"[כז], ולכן "ועיני לאה רכות"[כח] מבכי, שלא תפול בגורלו של עשו הרשע — יש כאן שני זוגות תאומים, הגדול והגדולה יצאו ראשונים והקטן והקטנה אחריהם.

אפשר היה לחשוב שלאה גדולה מרחל בכמה שנים, אבל חז"ל אומרים שרחל ולאה היו תאומות – כמו יעקב ועשו – רק שלאה יצאה ראשונה. זהו חיזוק והסבר לכך שהבריות היו אומרות ש"גדולה לגדול וקטנה לקטן"

בכל אופן, כתוב במדרש ששתי התאומות הללו, לאה הגדולה ורחל הקטנה, נשאו ליעקב אבינו — שהיה בן 84 — בהיותן בנות 22. לאה ילדה (את ראובן) כשהיתה בת 23 (**חיה**) ורחל ילדה (את יוסף) כשהיתה 29 (**חויה**), ויעקב כבר היה בן 91[כט]. רחל הסתלקה בלידת בנימין, כשיוסף היה בן 7 (כשהיה בן 6 יצאה המשפחה מחרן לארץ ישראל ושנה הם שהו בדרך), בהיותה בת 36 (בגימטריא **לאה**). לאה הסתלקה 8 שנים מאוחר יותר, בגיל 44 (כך שהיתה 22 שנים פנויה ו־22 שנים נשואה), כשיוסף הגיע לגיל 15 ("בן חמש עשרה לגמרא"[ל], שאזי התגלה "כי בן זקֵנים הוא לו"[לא] — שהריהו זקן שקנה חכמה[לב] — ובעצם אז התברר שבכור רחל מחליף את בכור לאה, "**בן זקֵנים**" בגימטריא **ראובן**).

חז"ל אומרים שגם שתי השפחות, בלהה

כב אם כן, יש כאן **אשה** אחת ו־**יא** פעמים **איש** עולה 3727, **אור** פעמים **חי** (3726) ע"ה. **אור** פעמים **חי** עולה ו"פ (ממוצע כל זוג) **כתרא** (ג"פ **אור** – סוד אור **קדמון** אור **מצוחצח** אור **צח**, ר"ת **קמץ**, ניקוד הכתר, כנודע) – מקור הזוגיות הזו בכתר עליון.

כג ע"פ פרקי דרבי אליעזר פמ"ב.

כד אכן, שנותיהן – 127 ו־133 – משלימות ל־260, י"פ **הוי'** ב"ה, ב"פ (ממוצע, עם כנף של **אב** מכאן ו־**אב** מכאן) **עין** (סוד "עין בעין").

כה ויקרא רבה כט, ט.

כו בראשית כט, טז.

כז רש"י בראשית כט, יז (ע"פ ב"ב קכג, א).

כח בראשית כט, יז.

כט כלומר, בלידת יוסף היו יעקב ורחל יחד בני 120, כשנות משה רבינו שלקח את עצמות יוסף עמו (שמות יג, יט). **יוסף** (ד"פ **טל**, "**הוי' אחד**") ועוד 120 (משולש 15) עולה 276, משולש 23 (**חיה**) – היינו ש־**יוסף** הוא סכום המספרים מ־16 ועד 23 – **חיים נצחיים**, כנודע.

ל אבות פ"ה מכ"א.

לא בראשית לז, ג.

לב קידושין לב, ב.

וזלפה, הן תאומות (מפילגש לבן) — בלהה הגדולה וזלפה הקטנה — והן היו בנות 12 באותו פרק של נישואי יעקב ללאה ורחל, בדיוק בגיל של בת־מצוה, כל אחת צעירה ב־10 שנים מגבירתה. בלהה, שגדלה את יוסף כאם (אחרי הסתלקות אמו רחל), הסתלקה כשמעה ש"טרף טֹרף יוסף"[לג] (כמו ששרה אמנו הסתלקה כשמעה על עקדת יצחק[לד]). בלידת יוסף היא היתה בת 19 (**חוה**) והיא מתה כעבור 17 שנה, בגיל 36 (**לאה**, כנ"ל). אם כן, רחל ובלהה — הגבירה והשפחה — הן הזוג השביעי שחפשנו, שתיהן חיו **לאה** שנים. זלפה האריכה ימים יותר מכולן, עד ירידת יעקב וביתו למצרים[לה] 22 שנה אחרי מכירת יוסף, בהיותה בת 58, **חן**[לו] (יוסף נולד בהיותה בת **חוה**, כנ"ל, והיא חיה אחר כך עוד 39 — **טוב־טובה**, **אלדד** — שנים, סה"כ **מידד** שנים).

מעניינת מאד הירידה מחיי שתי האמהות הראשונות, 127 ו־133 שנים של שרה ורבקה – הרבה שנים יחסית – לאמהות שאחריהן, הגבירות וגם השפחות, שנפטרו צעירות (גם בשביל זמננו)

"ספר תולדת אדם" הוא עוד לפני ספר התורה, בבחינת "דרך ארץ קדמה לתורה"

מעניינת מאד הירידה מחיי שתי האמהות הראשונות, 127 ו־133 שנים של שרה ורבקה — הרבה שנים יחסית — לאמהות שאחריהן, הגבירות וגם השפחות, שנפטרו צעירות (גם בשביל זמננו). אם מחברים את שנות כל שלשת האבות ושש האמהות[לז] — 175 180 147 133 127 44 36 36 58 — מקבלים 936, **לאה** (**לו** שנות רחל ו־**לו** שנות בלהה כנ"ל) פעמים **הוי'**, **רחל** במספר קדמי, 9 פעמים (ממוצע) 104, **יב** פעמים **לחם** של שבת קדש, **חסד** פעמים **אהבה**[לח].

"ספר תולדת אדם"

כל ההתבוננות בגילאים של הדמויות השונות — בנוגע להם גם גדולי ישראל מסתמכים על ספרים חיצוניים (כמו ספר היובלים ועוד, כנ"ל)

לג בראשית לז, לג.

לד רש"י בראשית כג, ב.

לה ראה גם רמב"ן בראשית לז, י.

לו גילאי ארבע נשות יעקב – 44 36 36 58 – עולים ג"פ **חן** (כלומר, גילאי לאה, רחל ובלהה עולים "**חן חן**", כאשר 44 היינו המילוי הכי קטן של שם הוי', **מד**, 36־36 היינו המילוי הכי גדול של שם הוי', **עב** – ביחד סוד **בעדם** – ו־**חן** הוא הממוצע והאלכסון של ארבעת מילויי שם הוי' העיקריים, **עב־סג־מה־בן**, כנודע).

לז ארבע האמהות הן בעצם **ארבע שהן שש**, בגימטריא ד"פ **רבקה** (**רבקה** ברו"ש) וס"ת **עשן** (**עולם־שנה־נפש**, כדלקמן).

לח נתבונן גם בגילאי האבות והאמהות בנישואיהם: לפי סדר הדורות אברהם ושרה נשאו כשהיו בני 25 ו־15 – **אברהם־שרה** (**אברם־שרי**, כפי שנקראו אז) ועוד 25־15 עולים 793, **אחד־אהבה** פעמים **אין**, המספר של סוד העבור (שנתגלה לאברהם בזכות שרה, שזכתה לעיבור ממנו). לפי למכסה עתיק על סדר עולם אברהם היה בן 15 ושרה בת 5 (לדעה הראשונה הם היו נשואים **יבק** שנים ולדעה השניה **זלפה** שנים) – המכנה המשותף לשתי הדעות הוא 15, סוד **י־ה** של "שכינה ביניהם" – וממילא הסך הכל הוא 773. יצחק ורבקה נשאו כשהיו בני 40 ו־3 (והיו נשואים 130 שנה) – **יצחק־רבקה** ועוד 3־40 עולים 558, **יעקב־עשו**! (ועם 773 הנ"ל עולה 1331, 11 בחזקת 3, **משיח** במספר קדמי). **יעקב־לאה** ועוד 84־22 (גילאי הנישואין שלהם כנ"ל בפנים) עולים 324, **חי** ברבוע, ט"פ **לאה**. **יעקב־רחל** ועוד 84־22 (כנ"ל) עולים 526. **יעקב־בלהה** ועוד 86־14 (100) עולים 324, **חי** ברבוע (כמו הסה"כ של יעקב ולאה, כנ"ל). **יעקב־זלפה** ועוד 87־15 (**אמונה**) עולים 406, ז"פ **חן**, **כח** במשולש. גילאי האמהות בנישואין (לפי הדעה השניה הנ"ל בנוגע לאברהם ושרה) – 5 3 22 22 14 15 – עולים 81, 9 ברבוע, 3 בחזקת 4 (ולפי הדעה הראשונה עולים 91, **אמן**, גיל יעקב בלידת דינה ויוסף כנ"ל בפנים; לפי דעה זו, כשמעלים כל מספר ברבוע מקבלים ג"פ **ישראל**). אם כופלים את גילאי הנישואים – 15 פעמים 5 (75, גיל אברהם בצאתו מחרן עם שרה אשתו), 40 פעמים 3 (120), 84 פעמים 22 (1848), 84 פעמים 22 (1848), 86 פעמים 14 (**אלהים** פעמים **אלהים** במ"ק, 1204), 87 פעמים 15 (1305, **אשה** בחישוב ה־**א** כ־1000, "**אשה כי תזריע וילדה זכר**", "**דרך ארץ קדמה לתורה**" וכו') – עולה הכל 6400, 80 ברבוע (סוד הרבוע הוא סוד הזווג)! באותו חישוב לפי הדעה הראשונה עולה הכל 6700 מאה פעמים בינה ("בינה יתרה" שנתנה באשה יותר מבאיש).

— היא התעמקות ב"זה ספר תולדת אדם"[לט], פסוק שעוד נזכיר באריכות בהמשך בע"ה. "ספר תולדת אדם" הוא עוד לפני ספר התורה, בבחינת "דרך ארץ קדמה לתורה"[מ].

והנה, "**ספר**" עולה 340, הערך של חיי ארבע האמהות — 127 133 44 36! ביחד עם שמות האמהות, **שרה רבקה לאה רחל**, מקבלים 1426, פעמיים **תשובה** (סוד תשובה תתאה ותשובה עילאה, אמא תתאה ואמא עילאה, וד"ל). וביחד עם "**זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם**" (סוד סקירת כל הנשמות יחד במחשבה הקדומה של אדם קדמון, כדלקמן), עולה הכל 3055, ה"פ **תורה**, היינו **תורה** פנים ואחור (בסוד "מגלה עפה פנים ואחור"[מא]), כאשר האחור היינו לפני הדבור והפנים לאחר הדבור (בסוד "אחור וקדם צרתני"[מב]), על דרך "דרך ארץ קדמה [גם במעלה ובקשר עצמי[מג]] לתורה", וד"ל.

זוגיות בעולם־שנה־נפש

פתחנו במדרש שמדבר על זוגיות בזמן — זוגות של מי ששוים בשנים שלהם. באותו אופן, יש גם זוגיות במקום וגם זוגיות בנפש. בכל הממדים של עולם־שנה־נפש, בלשון ספר יצירה, יש זוגיות (מלה שפעם לא כל כך אהבנו[מד], אבל יש בה רמזים חשובים[מה]):

> בכל הממדים של עולם־שנה־נפש, בלשון ספר יצירה, יש זוגיות

> זוגיות בנפש היא זוגיות כפשוטו, נישואי איש ואשה, עליהם נאמר "ודבק באשתו והיו לבשר אחד"

זוגיות בנפש היא זוגיות כפשוטו, נישואי איש ואשה, עליהם נאמר "ודבק באשתו והיו לבשר אחד"[מו].

זוגיות בזמן רמוזה בפסוק "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד"[מז], ה"אחד" הראשון של מעשה בראשית, שמזווג את הערב והבקר, היום והלילה (**ערב־בקר יום־לילה** עולה "**ויהי ערב ויהי בקר יום אחד**"!), כאשר היום הולך אחר הלילה[מח] להיות אחד[מט] — "ברישא חשוכא והדר נהורא"[נ], "כיתרון האור מן החשך"[נא] דווקא[נב]. זוגיות היום והלילה בנויה על כך שהם שוים בגילם — כל ערב ובקר מרכיבים יום אחד (ובפרט לשיטת אדמו"ר הזקן[נג]

מתאים לסוד הזיווג באריז"ל (ראה דרושי יוה"כ – שעה"כ ופע"ח – פ"ג; ע"ח של"ט דרוש י). ג"פ **זוגיות** (בעולם־שנה־נפש) עולה 1296, 36 (**לאה־הלא־אהל**, שנות רחל ובלהה, כנ"ל) ברבוע – 6 בחזקת 4 (עם כל ריבוי הרמזים – כולל רמזי זוגיות – שבמספר זה, דוגמת **משה בן עמרם יהושע בן נון**, זוג של חמה־לבנה, וכו' וכו').

לט בראשית ה, א.

מ ויקרא רבה ט, ג; תנא דבי אליהו רבה פ"א. במושגי ח"א של השיעור (נדפס בגליון חיי שרה) היינו 'זנב' שקודם ל'פרצוף', כששרש אותו זנב קדמון הוא במחשבה הקדומה דא"ק, וד"ל.

מא ע"פ זכריה ה, א ויחזקאל ב, י.

מב תהלים קלט, ה.

מג ראה אוה"ת בראשית ח"ג תקפג, א (נתבאר ב**לחיות עם הזמן** ח"א עמ' מ).

מד ראה **יין משמח** ח"א ש"ב בתורה "יעוץ נישואין".

מה **זוגיות** עולה 432 (**בן פרצי**, **קדם** ברו"ש וכו'), **ריו־ריו**, מתאים לסוד הזיווג באריז"ל (ראה דרושי יוה"כ – שעה"כ ופע"ח – פ"ג; ע"ח של"ט דרוש י). ג"פ **זוגיות** (בעולם־שנה־נפש) עולה 1296, 36 (**לאה־הלא־אהל**, שנות רחל ובלהה, כנ"ל) ברבוע – 6 בחזקת 4 (עם כל ריבוי הרמזים – כולל רמזי זוגיות – שבמספר זה, דוגמת **משה בן עמרם יהושע בן נון**, זוג של חמה־לבנה, וכו' וכו').

מו בראשית ב, כד.

מז שם א, ה.

מח במעשה בראשית היום הולך אחרי הלילה, "ויהי ערב" לפני "ויהי בקר", אבל ב**קריאת** השמות בתחלת אותו פסוק – "**ויקרא** אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה" – קודם היום ללילה, כמו בקדשים (בהם הלילה הולך אחר היום), הנושא של חומש **ויקרא** (כידוע שיש קשר בין השרשים **קרא** ו־**קרב** – אותיות **בקר** – לשון קרבן). קריאת שמות שייכת לאדם הראשון, סוד "אדם כי יקריב מכם" (ויקרא א, ב), כאשר אדם־יום קודם לחוה־לילה ("לילה ללילה יחוה דעת") בסדר בריאתם (לכן היא בחינת 'זנב' לו) – קדימת היום ללילה ב"נפש" לעומת קדימת הערב לבקר ב"שנה", ודוק.

מט ראה ברכות ב, א.

נ שבת עז, ב.

נא קהלת ב, יג.

נב במושגי הזנב והפרצוף (שנתבארו בחלק הראשון של השיעור שהתפרסם, כנ"ל), הלילה הוא הזנב (הקודם לפרצוף אך מזדנב אחריו), והיום הוא הפרצוף, מראה הפנים. בשבת קדש מתגלות ביום שתי דרגות הפרצוף, ביומא דשבתא וברעוא דרעוין, בעוד הזנב הוא בלילה (זמן עונת תלמיד חכם), וד"ל.

נג ראה שו"ע אדה"ז או"ח תמג, ד; תנט, י.

זו לא הזוגיות של מים־עליונים ומים־תחתונים שביום השני, אלא זוגיות של המים התחתונים בפני עצמם – מים הם לשון רבים בעצם, ויש בהם "אהבה בתענוגים", לשון רבים

והגר"א[נד] שהיום והלילה מתחלקים באופן שוה, מהזריחה עד השקיעה ומהשקיעה עד הזריחה, ולא כשיטת המג"א[נה] שהיום ארוך יותר, מעלות השחר ועד צאת הכוכבים, ודוק).

לפי זה, הזוגיות במקום רמוזה ב"אחד" השני של מעשה בראשית, ה"אחד" במקום[נו] — "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד"[נז] (הפסוק התשיעי במעשה בראשית[נח]). **זו לא הזוגיות של מים־עליונים ומים־תחתונים שביום השני, אלא זוגיות של המים התחתונים בפני עצמם — מים הם לשון רבים בעצם[נט], ויש בהם "אהבה בתענוגים"[ס] (שהרי "מים מצמיחים כל מיני תענוג"[סא]), "תענוגים" לשון רבים (אהבה כזו היא שעשוע, שגם בלשון יחיד מורכב מהצמד שע־שע, זוגיות של שני שעשועים מיניה וביה, ודוק).**

בפשט, זוגיות במקום היא בין שני אנשים שבהשגחה פרטית מגיעים לאותו מקום, אותו יעד[סב] **(סוד "עד מקום שכם עד אלון מורה"**[סג]**).** על כך נאמר "**רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר**"[סד], בגימטריא **השגחה פרטית** — רוח והצלה שמגיעים בהשגחה פרטית מ"מקום אחר" ('שם') ל"מקום אחד" ('פה'[סה])[סו]. לדוגמה, יעקב ולאה נקברו יחד, הגיעו בסוף לאותו מקום ממש בהשגחה פרטית (דוגמת הרבה צדיקים ואנשי מעשה שבהשגחה מופלאה נקברו צמודים זה לזה, שלא לפי המתוכנן), בעוד יעקב ורחל הם דווקא זוג בנפש, וד"ל. דוגמה עיקרית נוספת לזוגיות במקום היא שני צדיקים בדורות שונים

נד ראה ביאור הגר"א או"ח סימן תנט.

נה מג"א או"ח סימן נח ס"ק א.

נו על שלשת ה"אחד" במעשה בראשית, אחדות בעולם־שנה־נפש – "מקום אחד", "יום אחד", בשר אחד" – ראה באריכות שבעים פני חן פן ה; יין משמח ח"ג שער רביעי בתורה "והיו לבשר אחד"; חסדי דוד הנאמנים ח"ח עמ' 127; מש"ה ח"ז עמ' 168 ואילך; חט"ו עמ' 168. ועוד.

נז בראשית א, ט.

נח בתורת איד'ביצא מקובל כי בפסוק התשיעי של הפרשה רמוז סוד מיוחד (מי השילוח ריש פרשת בלק; וראה גם רשימת הרב מכ"ד תשרי השתא). לפי זה, תורת איד'ביצא היא בסוד "מקום אחד" (היחוד בעולם), ויש לומר שתורת חב"ד היא "יום אחד" (היחוד בשנה) ותורת משיח "בשר אחד" (היחוד בנפש), וד"ל.

נט יש במים **מ** בראש ו־**ם** בסוף (ביניהן יש זוגיות), כמו במלה **מקום**. בין ה־**מ** ל־**ם** יש **קו**, סוד "**יקוו** המים" (וממילא, **מקום** היינו **מים** ועוד **צו**, סוד "צו לצו קו לקו").

ס שה"ש ז, ז.

סא שערי קדושה ח"א ש"ב; תניא פ"א.

סב סוד "**הילכו שנים יחדו בלתי אם נועדו** [לשון יעד]" (עמוס ג, ג) – הפסוק בנביאים שעולה 1118 (ראה אשא עיני מאמר "יחודא עילאה ויחודא תתאה בטעם הסגול" הערה ה, ובכ"מ) – והוא סוד גילוי ריבוי רזין דאורייתא בספר הזהר דווקא בעת הליכה בדרך.

סג בראשית יב, ו.

סד אסתר ד, יד.

סה חלק נוסף של ההתועדות, שטרם פורסם, עסק באריכות ביחס בין האמונה ב'שם' למקום שתופס ה'פה', עיי"ש. זיווג יעקב־לאה הוא בסוד "אם אסק שמים **שם** אתה" וזיווג יעקב־רחל (ממנו נולד בנימין, מזרעו יצאו **שאול**, מרדכי ואסתר) הוא בסוד "ואציעה **שאול** הנך [גילוי העצמות, שלגמרי למעלה מגדר מקום, יחוד בנפש, כדלקמן בפנים]".

סו המלה "מקום" חוזרת בתנ"ך **פד** פעמים (מספר של תיקון הברית, הזוגיות), כמנין **חלום** (**מקום־חלום** הם מעין לשון נופל על לשון, ובהכאה פרטית הם עולים 4956, **חלום** פעמים **זנב**!). מתוכם יש שלש פעמים "מקום אחד" – "יקוו המים אל מקום אחד", כנ"ל, ועוד פעמיים במגלת קהלת (ג, כ; ו, ו), "הכל הולך אל מקום אחד הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר" (על דרך "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", זוגיות של עפר בעפר, שפלות בשפלות, וד"ל) ו"הלא אל מקום אחד הכל הולך" (שני הביטויים, "**הכל הולך אל מקום אחד**" "**הלא אל מקום אחד הכל הולך**" עולים 728, **יום** פעמים **אחד**, **יעקב** ברצוא ושוב, כאשר באמצע נמצאת המלה "**הלא**" אותיות **לאה**, סוד זוגיות במקום, באמרה "אלי תבוא", ודוק). "מקום אחר" מופיע ארבע פעמים (אחת "ממקם אחר", הנ"ל, וג"פ "מקום אחר") – פעמיים בתורה (במדבר כג, יג; שם, כז), אצל בלק ובלעם (שחפשו־בקשו זוגיות במקום להוליד, וזהו כח הקללה) וביחזקאל (יב, ג) בתיאור הגלות (מכאן ש"מקום אחר" הוא גלות וממילא "מקום אחד" הוא גאולה). ג"פ "[מקום] **אחד**" (כנגד שלשת ה"אחד" במעשה בראשית) ועוד ד"פ "[מקום] **אחר**" עולה 875, 7 פעמים (ממוצע) 125 (5 בחזקת 3, **חוה** ברבוע פרטי כו' – חוה היא "אם כל חי", סוד "אם לבינה תקרא", "איזה מקום בינה", ודוק), **תענוג רצון** (סוד פרצופי עתיק וארי, אחד ואחר, לשון אחור), וד"ל.

שבהשגחה פרטית מגיעים לאותו מקום, לשבת בו על כס הרבנות ולהנהיג את הקהילה (כאילו אחד יורש את המקום מהשני) — דוגמת החוזה מלובלין ואחריו התורת אמת, רבי לייבל'ה אייגר מלובלין, או רבי לייבל'ה מלובלין ורבי צדוק הכהן מלובלין; היו גם שכהנו במקביל, כמו בעל התולדות והמוכיח מפולנאה; בחב"ד הדוגמה היא יחוד הצמח־צדק והמהר"ש, שפעלו שניהם בליובאוויטש וגם נקברו בה יחד (לעומת אדמו"ר האמצעי והרבי הרש"ב, שפעלו בליובאוויטש אך לא נקברו בה). יש גם זוגיות במקום של שני צדיקים שעברו מסלול חיים דומה, כמו שכתוב על יעקב ויוסף, זוג של "חשבינן חד" (וראה רש"י בריש וישב על הדמיון ביניהם, שכל פעם הם מגיעים לאותו 'מקום', כל אחד ב'פרצוף' שלו, וד"ל) — זו זוגיות גם בנפש, בחוויות הנפשיות, שמופיעה גם במקום ובזמן, בבחינת "איזהו חכם המכיר את מקומו"[סז] מהו המקום (עולם) של נפשו כעת (בזמן־שנה), ודוק.

זו זוגיות גם בנפש, בחוויות הנפשיות, שמופיעה גם במקום ובזמן, בבחינת "איזהו חכם המכיר את מקומו" מהו המקום (עולם) של נפשו כעת (בזמן־שנה)

ב. הקבלת האמהות

האבות והאמהות – חג"ת ונהי"ם

הארכנו להתבונן בחיי האמהות. בכלל, איך מסדרים לפי הספירות, לפי הקבלה, את ארבע האמהות? הדרך הכי פשוטה[סח] היא ששלשת האבות הם חסד־גבורה־תפארת, שלש הספירות העיקריות של הרגש, והאמהות הן ארבע הספירות הבאות, הענפים של מדות הלב — שרה הנצח, תחת אברהם שבחסד; רבקה ההוד, תחת יצחק שבגבורה; רחל לכולי עלמא המלכות **ולאה**, שעולה 36, **ו** פעמים **ו**, התכללות **ו** המדות, היא היסוד. לכן לאה קודמת להנשא — אי אפשר מלכות בלי יסוד — וגם לפי הגילאים היא הגדולה, כטענת לבן על מנהג מקומו (ו"חכמה בגוים תאמין"[סט]) "לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה"[ע] (כאשר בעלמא דאתגליא היוצא ראשון הוא ראשון בעוד בעלמא דאתכסיא זה הפוך, כדלקמן), ושתיהן תחת יעקב שבתפארת. לכן, זו ההקבלה הכי פשוטה — אברהם־יצחק־יעקב בחג"ת ושרה־רבקה־לאה־רחל בנהי"ם. יעקב הוא הקו האמצעי, בו "בריתא וגופא חשבינן חד"[עא], ובסוף התכלית היא המלכות, רחל אמנו, כנסת ישראל, שגם יוצאת לגלות ומתפללת ובוכה על בניה ומתנחמת מה'[עב]:

חסד		**גבורה**
אברהם		יצחק
	תפארת	
	יעקב	
נצח		**הוד**
שרה		רבקה
	יסוד	
	לאה	
	מלכות	
	רחל	

ארבע האמהות בסוד הוי'

אבל אפשר גם להעלות את הנהי"ם,

סז ע"פ אבות פ"ו מ"ו.

סח ראה ביאוה"ז (אדה"א) פנחס רלג, ד; פתחי שערים נתיב גדלות דד"א פנ"ג. ועוד.

סט ע"פ איכה רבה ב, יג.

ע בראשית כט, כו.

עא זהר ח"ג רכג, ב ובכ"מ; ע"ח של"א פ"ג.

עב ירמיה לא, יד־טז.

הפער באורך החיים בין שרה ורבקה לרחל ולאה הוא פער בין האמהות שבסוד "הנסתר לה' אלהינו", עלמא דאתכסיא, לאמהות שבסוד "והנגלת לנו ולבנינו", עלמא דאתגליא

ולהתבונן שבעצם האמהות הן כנגד י־ה־ו־ה[עג]: שרש הנצח וההוד הוא בקוי הימין והשמאל מעל לחסד וגבורה, בחכמה ובבינה[עד]. כך, הנצח וההוד של הז"א הם החכמה והבינה בפרצוף הנוקבא[עה]. לכן, במבנה הזה, שרה היא החכמה ורבקה היא הבינה[עו]. עיקר ה"ויבן הוי' אלהים את הצלע"[עז], "מכאן שבינה יתרה נתנה באשה יותר מבאיש"[עח], מתקיים מיוחד אצל רבקה (כדלקמן). **לאה**, **ו** ברבוע, היא לא רק היסוד אלה היא כוללת את כל המדות, כל הו"ק, ורחל נשארת במלכות, **ה** תתאה:

י	שרה
ה	רבקה
ו	לאה
ה	רחל

הפער שראינו באורך החיים של האמהות, בין שרה ורבקה לרחל ולאה, הוא כאן פער בין האמהות שבסוד "הנסתר לה' אלהינו", עלמא דאתכסיא, לאמהות שבסוד "והנגלת לנו ולבנינו", עלמא דאתגליא.

לפי ההקבלה הזו האמהות הן כנגד אותיות שם הוי' ב"ה, או כנגד אותיות שם א־דני, שם המלכות, הקרי של שם הוי'. כל האמהות שייכות למלכות, "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים"[עט]. בבגדי הכהן הגדול, ארבעת בגדי הלבן הם כנגד ארבע אותיות שם הוי' וארבעת בגדי הזהב כנגד ארבע אותיות שם אדנות[פ] — דווקא בגדי הזהב עושים את הכהן הגדול 'בעלבוסטע' של בית המקדש, כמו שהוסבר הרבה פעמים[פא]. רק ביום כיפור הוא פושט את בגדי הזהב, לובש ארבעה בגדים לבנים, וכך נכנס לפני ולפנים. נראה מי מכל הכהנים כאן — בני משפחת שפירא, הכהנים המיוחסים — ישמש ככהן גדול, בבית המקדש שיבנה עוד היום. מי שיזכה — זה בזכות אמא...

ורמז להתכללות הכל במלכות, ברחל: **שרה־חכמה רבקה־בינה** עולות 4 פעמים (ממוצע כל מלה) **רחל**! **לאה־דעת** ("מפתחא דכליל שית"):־) **חסד־גבורה־תפארת־נצח־הוד־יסוד רחל־מלכות** עולות 12 פעמים **רחל** (3 פעמים **שרה־חכמה רבקה־בינה** הנ"ל). נמצא שכל הקבלת ארבע האמהות עולה 16 (4 ברבוע, התכללות של ארבע אמהות) פעמים **רחל**!

"בינה יתרה" אצל רבקה

אמרנו שדווקא רבקה כנגד הבינה, ואצלה יש "בינה יתרה"[פב]. איפה מתבטאת הבינה

עג **הוי'** ועוד 1086 (שמות האמהות) עולה 1112, "**תמים תהיה עם הוי' אלהיך**" (דברים יח, יג), הפסוק המלמד שלא לחקור אחר העתידות (רש"י עה"פ), סוד האשה הקדושה, כללות כל התורה כולה (וראה **תום ודעת** מאמר "תמימותו של רש"י" בכל הדעות בפסוק זה, שכולן כנגד האמהות), ודוק.

עד החכמה והבינה הן ראשית קוי הימין והשמאל, ו"נעוץ סופן בתחילתן" (ספר יצירה פ"א מ"ד).

עה ראה ע"ח של"ה פ"ב.

עו רבקה במילוי – **ריש בית קוף הה** – עולה "**שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**", ההתבוננות שבבינה (זהו מילוי **בן** – בגימטריא **בהמה**, סוד "בהמה רבה" שלפני האצילות – שרש **בן** שב־**סג**, וד"ל).

עז בראשית ב, כב.

עח נדה מה, ב.

עט שמות יט, ו.

פ זהר ח"ג רכז, א; ח"ג רל, ב; רנה, ב; הקדמת תקו"ז ג, ב; תקון לח (עח, ב); שעה"כ ענין קבלת שבת.

פא ראה **עמודיה שבעה** 'שביעי' של פרשת אמר; שיעור כ"ה אדר שני תשס"ח. ובכ"מ.

פב "**בינה יתרה**" (ר"ת **בי**, "כי **בי** חשק ואפלטהו") עולה "**מעשה מרכבה**" (העולה **יצחק אבינו רבקה אמנו** ע"ה). אדם־איש הוא יחסית "מעשה בראשית" וחוה־אשה היא יחסית "מעשה מרכבה". פרק ב במסכת חגיגה פותח "אין דורשין בעריות בשלשה [כי בעריות נעדר השותף השלישי, ויש רק שנים נפרדים, 'לתאוה יבקש נפרד'], ולא במעשה בראשית בשנים [כי אין בו יחוד של שנים, "טובים השנים מן האחד", אלא אישים נפרדים], ולא במרכבה ביחיד" – "**ולא במרכבה**" עולה **אשה** (העולה ט"פ "**ביחיד**", סה"כ י"פ **ביחיד**, 340, גילאי האמהות, כנ"ל בפנים). ויש לפרש

היתרה? כנגד התאומות, לאה ורחל, יש את התאומים יעקב ועשו. אבל לרבקה נתנה "בינה יתרה" להבחין בין שני ילדיה, התאומים שלה. את התכונה הזו רצינו לקשר גם לאמא שלכם, הרבנית רבקה ע"ה. ההבחנה בין יעקב ועשו לא שייכת לאף אחד שיושב כאן, אבל זהו בכלל כח אבחון בנשמות — יכול להיות ביחס לבני משפחה, ביחס לתלמידות, וגם ביחס לסתם יהודים ברחוב. אחת מתכונות האמא (הבינה) היא "אזן מלין תבחן"[פג], יש בה כח הבחנה. כך, לרבקה יש בן גדול, שיצא ראשון, עשו, אבל היא לא אוהבת אותו (כמ"ש "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, ורבקה אֹהבת [דווקא] את יעקב [ללא טעם, אהבה שאינה תלויה בדבר]"[פד]) — היא מכירה אותו מהיסוד. מה פירוש? כבר כשהוא היה בבטן שלה, הבנים התרוצצו והוא נמשך לעבודה זרה[פה] — לכן לא היתה לה סימפטיה מיוחדת לעשו. אדרבא, היא שאלה "למה זה אנכי?!"[פו] מגודל צער העיבור. בהתחלה היא לא ידעה שיש תאומים, ואחר כך היא הבינה שיש פה ילד אחד שעושה צרות.

> היא הלכה להתבודדות בה יש תקשורת ישירה עם הקב"ה בכבודו ובעצמו. בהתבודדות היא הגיעה לרדל"א

רש"י מביא[פז] בשם חז"ל[פח] שהנכנס ראשון יוצא אחרון. לכן יעקב באמת טען 'אני הראשון, אני ראוי לצאת ראשון כשם שנכנסתי ראשון, אני הטפה הראשונה'. על רבקה כתוב "אם יעקב ועשו"[פט] ורש"י אומר "איני יודע מה מלמדנו" — וכי איני יודע שהיא אם יעקב ועשו?! יש כל מיני נסיונות לפרש את הענין[צ]. אנחנו אומרים[צא] שכל פעם שרש"י אומר "איני יודע" סימן שהדבר בא מרדל"א (קשור לאמונה פשוטה בנפש). בכל אופן, כדאי לומר משהו להסביר את הענין: החידוש של המשפט "רבקה אם יעקב ועשו" הוא בכך שהוא לא לפי הסדר — לפי סדר הלידה היה צריך לומר 'אם עשו ויעקב'. הפסוק מלמד שיש לה חוש הבחנה שיעקב הוא הראשון, גם לפי הפשט — שהוא נכנס ראשון לרחם. הרחם הוא עלמא דאתכסיא, מדרגת אמא, ולרבקה יש חוש בכך. היא אומרת: 'אותי מענין עלמא דאתכסיא, שדווקא הוא עלמא דקשוט (בחינת "תתן אמת ליעקב"[צב]). מה שיצא אחר כך, בלידה, לא מענין אותי — אני לא רחל, עלמא דאתגליא, אלא יותר כמו לאה[צג], שנקראת עלמא דאתכסיא'.

רבקה הגיעה להבחנה הזו כאשר "ותלך לדרֹש

בדרך דרוש ש"אין דורשין בעריות בשלשה" כי בעריות נעדר השותף השלישי, ויש רק שנים נפרדים ("לתאוה יבקש נפרד"); "ולא במעשה בראשית בשנים" כי אין בו יחוד של שנים ("טובים השנים מן האחד") אלא אישים נפרדים; "ולא במרכבה ביחיד" משום ש"לא טוב היות האדם לבדו" (בראשית ב, יח), אלא נדרשת דווקא מרכבה של שנים־שלשה יחד, בסוד "האבות [שלשתם יחד דווקא] הן הן המרכבה" (בראשית רבה מז, ח; שם פב, ז; זח"ג כח, ב). המשנה בחגיגה ממשיכה "כל המסתכל בארבעה דברים ראוי לו כאילו לא בא לעולם, מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור" – בשעת היחוד (המרכבה) אין להסתכל לשום כיוון, אלא רק להתרכז (בכח הדעת) בעצם היחוד. "**בינה יתרה**" ("**מעשה מרכבה**") ועוד **אשה** עולה 988 , **בן** פעמים **חוה**. "**בינה יתרה**" ("**מעשה מרכבה**") ועוד **רבקה** (**אשה** ע"ה) עולה 989, **חיה** (תיקון **חוה**) פעמים **חלה**, וד"ל. "בינה יתרה" בהכאה פרטית – **ב** פעמים **י**, פעמים **ת**, **נ** פעמים **ר**, **ה** פעמים **ה** – עולה 14045, **ה** (עילאה) פעמים 2809 (53 ברבוע, 53 עולה **אבן**, נוטריקון **אבות ובנים**; **בן** לשון **בינה** וה־**א** של **אבן** היינו "בינה יתרה").

פג איוב יב, יא; לד, ג.

פד בראשית כה, כח.

פה רש"י בראשית כה, כב (ע"פ ב"ר סג, ו).

פו בראשית כה, כב.

פז שם כה, כו.

פח שם רבה סג, ח.

פט שם כח, ה.

צ ראה מפרשי רש"י שם ועוד.

צא **שעשועים יום יום** תולדות יום שבת קדש. ובכ"מ.

צב מיכה ז, כ.

צג **רבקה לאה** משלימות ל־343, 7 בחזקת 3, "**גשם** נדבות" (תהלים סח, י), "שבעתים כאור שבעת הימים" (ישעיה ל, כו וראה ברש"י שם), סוד "כצאת השמש בגבורתו" (שופטים ה, לא).

את הוי'". לפי פשט[צד] היא הלכה להתבודדות[צה] בה יש תקשורת ישירה עם הקב"ה בכבודו ובעצמו. בהתבודדות היא הגיעה לרדל"א (שנקרא בדד[צו]), המקום בו "הלא אח עשו ליעקב" (באחוה ושויון) ואף על פי כן "ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי"[צז] (בהעדפה עצמית, למעלה מטעם ודעת[צח]).

על כל אחד להסתכל על כל יהודי כפי שהוא עומד במחשבה הקדומה של אדם קדמון – לראות אותו בשרש כל השרשים

אפשר להמשיך בווארט הזה על דרך הפירוש המפורסם של הרבי מאיז'ביצא, בעל מי השילוח, על "מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו"[צט], שהוא מפסק אחרת[ק] — "מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת טוב"[קא] ורק "ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות" (שהרי המיתה נובעת מהרע דווקא, "ואת המות ואת הרע"[קב]). באותו אופן, אפשר לפרש כאן — "אם יעקב. ועשו" תוציא מכאן. בעל כרחי יש לי יחס לעשו, אבל זהו לא היחס האמתי — בעצם אני "אם יעקב". כלומר, בגלגול הבא כל הבנים של רבקה הם יעקב[קג], ועשו הוא במקום אחר. צריך את ההבחנה הזו[קד]. שרה אומרת לגרש את ישמעאל, הוא בכלל לא בן שלה, ורבקה לא אומרת לגרש את עשו — באתגליא הוא גם הבן שלה. אבל היא לא מתייחסת אליו כבן, היא משדרת ש'זה לא הבן האמתי שלי'.

לראות כל נשמה בשרש

יש וואר מאד יפה שמובא בלוח "היום יום"[קה], שעל כל אחד להסתכל על כל יהודי כפי שהוא עומד במחשבה הקדומה של אדם קדמון — לראות אותו בשרש כל השרשים, באותו מקום ש"כולם נסקרים בסקירה אחת"[קו] (קודם ל"קרא הדרות מראש"[קז], ליציאת הדורות, דור אחר דור, מהראש, מהמחשבה הקדומה דא"ק). מצד אחד, שם הכל שוה, אבל בתוך השווי הזה יש לכל אחד ואחד מקום מיוחד. זו נשיאת הפכים[קח]. למקום הזה אפשר להגיע רק על ידי התבודדות ותקשורת ישירה עם ה' (כנ"ל על ההתבודדות של רבקה).

המשפט הזה מתאים לרבקה — גם לרבקה אמנו וגם לרבקה שמדברים עליה עכשיו, הרבנית רבקה ע"ה. המחשבה הקדומה דא"ק היא הבינה דא"ק — שרש הבינה היתרה של רבקה. זו היכולת לראות את שרש הנשמה, איך כל אחד נמצא באדם קדמון, ומתוך כך להבחין בין

צד שלא כפירוש רש"י עה"פ (עפ"י חז"ל).

צה ראה גם **סוד ה' ליראיו** שמ"ה.

צו ראה ע"ח שי"ב פ"ד (וראה אמונה ומודעות עמ' צה שהוא מקור הבדידות הקיומית בנפש).

צז מלאכי א, ב-ג (פסוק שנקרא בהפטרת תולדות). שני השרשים **אהב-שנא** עולים 359, **בן רבקה**, המשלים את **יעקב** להיות **ישראל**, כנודע (וכן חלק הקדמי של **אהב-שנא** עולה "**שמע ישראל**"!).

צח ראה ד"ה "חייב אינש לבסומי" תשי"ז. ובכ"מ.

צט בראשית ב, טז-יז.

ק מי השילוח ח"א פרשת בראשית עה"פ "ומעץ הדעת וכו'", ע"פ זהר חדש רות.

קא וכמה רמזים: "**מכל עץ הגן אכל** [עד כאן עולה **בן רבקה**, וראה הערה צז] **תאכל**. **ומעץ הדעת** [עד כאן עולה 1495, 23 פעמים 65, סכום כל אותיות האלף-בית] **טוב**" עולה 1512, **חשמל** ברצוא ושוב (סוד "והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק", "כעין החשמל"), ז"פ **ריו**. רק "**ומעץ הדעת טוב**" עולה **שבת** – כך היה מתקיים אם היו מחכים עד שבת לאכילה מעץ הדעת (פירוש הש"ך עה"ת בראשית ג, א וויקרא יט, כד. הובא בלקו"ת קדושים כט, א) ולזווגם (ראה ראב"ע על בראשית ג, ו).

קב דברים ל, טו (וראה רש"י שם).

קג **רבקה-יעקב** בהכאה פרטית – **ר** פעמים **י**, **ב** פעמים **ע**, **ק** פעמים **ק**, **ה** פעמים **ב** – עולה 12150, **ו** פעמים **אדם** ברבוע, שלמות ההתכללות והתיקון של **אדם** בששת צירופיו, סוד "שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון" (ב"ב נח, א; זהר ח"א לב, ב).

קד **הבחנה** עולה **ע** – **הבחנה** בין ה-**ע** של **יע**קב ל-**ע** של **ע**שו, וד"ל.

קה ט"ד אלול.

קו ר"ה יח, א. ראה המשך תרס"ו ד"ה "וספרתם" (עמ' ריג).

קז ישעיה מא, ד. ראה לקו"ת מסעי צה, ב (ושכך "היה מרגלא בפה קדוש המגיד נ"ע"). וברבוי מקומות בחסידות.

קח ראה תו"א וישב כח, ג.

נשמות. המחשבה הקדומה דא"ק היא בעצם רחם קדמון שכולם יוצאים־נולדים ממנו. התכונה המיוחדת של רבקה, "אם יעקב ועשו", היא לראות שם איפה עומד כל אחד, וכך להתייחס אליו גם למטה.

שוב, העיקר כאן הוא לא הדחיה של עשו, אלא הדבר החיובי שרצינו לומר — שלרבקה יש חוש עמוק בשרש של הנשמות באתכסיא. מסתמא הבנים והבנות יכולים לספר סיפורים שיכולים להמחיש את הדבר הזה אצל אמא — חוש דק של רבקה אמנו, של הבחנה, של בינה יתרה.

חיפוש "כלל גדול בתורה" שייך לחינוך נשים, "כה תאמר לבית יעקב". בנים בישיבה לא צריכים "כלל גדול" – הם צריכים ללמוד פרטי פרטים

ג. "כלל גדול בתורה"

"כלל גדול בתורה" – מנטליות נשית

אם כבר אמרנו את הנקודה הזו, נקשר אותה לעוד נושא — מאמר חז"ל שדברנו עליו השנה בשמחת בית השואבה (בחלק שעוד לא פורסם):

כל אחד ואחת — גם ילד בחדר או ילדה בבית ספר — יודעים שרבי עקיבא אומר על "ואהבת לרעך כמוך"[קט] ש"זה כלל גדול בתורה"[ק]. הרבה ילדים יודעים שיש עוד דעה בספרא, בתורת כהנים, של בן עזאי — "'זה ספר תולדת אדם' זה כלל גדול מזה"[קיא]. אבל כמעט אף אחד לא יודע שיש מדרש, שמובא בהקדמת מהר"י בן חביב לעין יעקב, בו דעת רבי עקיבא מובאת בשם בן ננס, ובו יש עוד שתי דעות: בן זומא אומר שהכלל הגדול בתורה הוא "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"[קיב], משהו שיכול בהחלט להתיישב על הדעת, ובן פזי (ששייך לשנת **פז**), אומר שהכלל הגדול בתורה הוא "את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים"[קיג], שזה כבר פלא. בסוף כתוב שם שרבי פלוני עמד על רגליו ואמר שהלכה כבן פזי.

בהתוועדות עשינו כמה הקבלות לרביעית הפסוקים הללו, וכעת נאמר שהם כנגד ארבע האמהות, ונדרוש בעיקר לכבוד רבקה. רבקה שייכת לחינוך בנות. למה רוצים לדעת איזה משפט הוא "כלל גדול בתורה"[קיד]? איזה סוג מנטליות מחפש כזה דבר? למה צריך להגדיר "כלל גדול בתורה"? צריך ללמוד הכל ולקיים את הכל! חיפוש "כלל גדול בתורה" שייך לחינוך נשים, "כה תאמר לבית יעקב"[קטו]. בנים בישיבה לא צריכים "כלל גדול" — הם צריכים ללמוד פרטי פרטים, "ותגיד לבני ישראל", את הדינים, ההלכות (בפרט הדברים הקשים כגידים[קטז]). אם כן, יוצא שבת שייכת לכלל ובן יותר לפרט[קיז] — זו קדימת האשה לגבי הגבר, "כה תאמר לבית יעקב" לפני "ותגיד לבני ישראל". דברנו קודם על "כולם נסקרים בסקירה אחת" — לאשה יש תכונה לראות את כל התמונה. לבן אין כזה כשרון, הוא מבחין בפרטים — כל פרט הוא חשוב. בשביל מה הוא צריך להתחתן? שמישהו

קט ויקרא יט, יח.

ק ספרא קדושים פ"ד, יב; ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד; בראשית רבה כד, ז.

קיא בכ"ד מצוטט "**זה כלל גדול ממנו**" (דרשות המהרי"ט ויקרא דרוש ראשון, ועוד) – "**זה כלל גדול**" (135, ג"פ **אדם**) ע"ה עולה "**ממנו**" (136, וביחד עולים 271, **הריון**, הנקודה האמצעית של **ישראל** וכו') – שעם "**זה ספר תולדת אדם**" עולה 1508, **חן** פעמים **הוי**'!

קיב דברים ו, ד

קיג במדבר כח, ד.

קיד "**כלל גדול**" עולה 123, **ענג**, מספר חיי אהרן. במילוי כלל (**כף למד למד**) עולה **אברהם** ו"כלל גדול" (**כף למד למד גימל דלת ו ו למד**) עולה 851, **חיה** פעמים **יחידה**, "**זה הדבר אשר צוה הוי**'" (נבואת משה רבינו באספקלריא המאירה) וכו' כאשר רק חלק המילוי עולה 728, **כח** פעמים **הוי**', ד"פ **יעקב** (היינו **יעקב** ברו"ש).

קטו שמות יט, ג.

קטז רש"י שם (ע"פ המכילתא).

קיז וראה מכילתא עה"פ, וכפי שנתבאר בלקו"ש חל"א עמ' 93.

מי היתה הכי רגישה לחוסר האהבה? לאה

יסדר לו את הראש, שהוא יראה את הכלל — בכלל הכל פשוט. חיפוש "כלל גדול בתורה" הוא "כה תאמר לבית יעקב", והכי טוב עושה זאת רבקה, כמו שנסביר.

ארבעת הכללים כנגד האמהות

אמרנו שיש ארבע דעות מהו ה"כלל גדול בתורה" — "שמע ישראל", "ואהבת לרעך כמוך", "זה ספר תולדת אדם" ו"את הכבש אחד". דברנו על כמה וכמה פירושים עמוקים על היחוד של "הכבש אחד" — דעת בן פזי, שרבי פלוני אומר שהיא ההלכה.

בכל אופן, אם נתחיל מהפסוק הזה, כנראה שהוא כנגד רחל (נקבת הכבש)[קיח]. המסר של הפסוק הוא הקרבה, שאדם צריך להיות בתנועת נפש של הקרבה, ערב ובקר. תנועת הנפש הזו צריכה להיות "תמידין כסדרן" — קצת קשה לי, אבל אני מקריב את עצמי, הכל לשם שמים. גם בזמן של בקר, אוו, גם בערב, בחשך, צריך את ההקרבה הזו. שוב, הוא כנגד רחל בהקבלה זו[קיט].

"שמע ישראל" מסתמא כנגד שרה אמנו, עליה אומר ה' לאברהם "שמע בקלה"[קכ]. ה' אומר לו: אתה "אחד", "אחד היה אברהם"[קכא], ו"שמע" איך היא קוראת קריאת שמע, "שמע בקלה" — צריך לשמוע בקולה, שכל רצונה לפרסם את רצון בעלה (וזה דווקא באמצעות יצחק — "כי ביצחק יקרא לך זרע"[קכב]).

מי מהאמהות אומרת "ואהבת לרעך כמוך", הדעה הרווחת ביותר (גם של רבי עקיבא וגם של בן ננס[קכג])? לאה אמנו. רוב עם ישראל הם מבני לאה (כאשר השבט הגדול ביותר הוא שבט יהודה — "הפעם אודה את הוי'"[קכד]). כשיש ששה שבטים — שכל אחד קצה אחה, **ו** קצוות — וצריך לאחד אותם יחד, הכרחי שכל אחד יאהב את השני. "ואהבת" (חסד־אהבה) הוא ה"יומא דאזיל עם כולהו יומין"[קכה], עם כל **ו** הקצוות (שבהתכללותם, ופ"ו, עולים **לאה**, כנ"ל). בכלל, מי היתה הכי רגישה לחוסר האהבה? לאה[קכו]. מענין, כמו שהזכרנו, שבעין יעקב לא מייחסים דעה זו לרבי עקיבא אלא לבן ננס (שהיה בן דורו של רבי עקיבא[קכז]). בגמרא ומדרשי הלכה

קיח בהקבלה לספירות, אם כן, זהו הפסוק של המלכות, סוד התורה שבעל פה, שלכן הלכה כמותה. "רגליה [של המלכות] יֹרדות" (משלי ה, ה) לעולמות התחתונים לתקנם, לכן "עמד רבי פלוני על רגליו" לומר שהלכה כמותו, וד"ל.

קיט "**את הכבש**" עולה 728, ד"פ **יעקב**, **יעקב** ברו"ש (כנ"ל כמ"פ), **רחל** ועוד "**תמים** [יהיה לרצון]". "**את הכבש אחד תעשה בבקר**" עולה 1820 (!), י"פ **יעקב** (המתחלק לד"פ **יעקב** וו"פ **יעקב**, כנ"ל). כל הפסוק עולה 4083, שעם **רחל אמנו** עולה ב"פ (ממוצע) 2209, 47 (**כי טוב**, **יעקב** במ"ס) ברבוע!

קכ בראשית כא, יב. זו הפעם הראשונה ("הכל הולך אחר הפתיחה") בה נאמר "שָמַע" בלשון צווי. אחר כך רבקה אומרת ליעקב ג"פ "שמע בקלי" (בראשית כז, ח; יג; מג; בתחלה ובסוף "ועתה בני [שמע בקלי]" – ב"פ "**ועתה בני**" עולה **שרה־רבקה־רחל־לאה**, כללות האמהות – ובאמצע "אך שמע בקלי"). בהמשך התורה יתרו אומר למשה "שמע בקלי" (שמות יח, יט), במשנה תורה יש עוד ו"פ, "שמע אל" (דברים ד, א; יז, יב), ד"פ "שמע ישראל" (דברים ה, א; ו, ד; ט, א; כ, ג) – כאשר קריאת שמע היא השמינית בתורה, סוד רקיעא תמיניא (עצם ספירת הבינה, בחינת שרה, הגדולה מאברהם בנביאות) – ובסוף "שמע הוי' קול יהודה [שבשמו אותיות הוי']" (דברים לג, ז). והנה, כל ההופעות עם המלה שאחריהן– "**שמע בקלה**", ד"פ "**שמע בקלי**", "**שמע אל**" (בגימטריא **אמת**) ד"פ "**שמע ישראל**", "**שמע הוי'**" – עולות 7436, **יא** פעמים (ממוצע) 676, **הוי'** ברבוע! הכל שייך ל"שמע הוי'" ו"שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" של אברהם ושרה, כבפנים (רק עשרת הראשונים עולים 7000, י"פ – ממוצע – 70, **שת** וכו'). **אברהם־שרה** "**שמע בקלה**" עולה 1300, נ"פ **הוי'**.

קכא יחזקאל לג, כד.

קכב בראשית כא, יב. **זרע** עולה **יצחק אבינו**, סוד "זרע יצחק יחידו שנעקד על גבי המזבח" (נוסח "לעולם יהא אדם" בברכות השחר). **אברהם אבינו שרה אמנו זרע יצחק** עולים ב"פ **שבת** (שתי שבתות שבשמירתן "מיד נגאלים").

קכג בהקבלת האמהות לאותיות שם הוי' ב"ה דעה זו היא כנגד ה־**ו**, ויש לומר שרבי עקיבא ובן ננס הם כנגד התפארת (רבי עקיבא שייך ליעקב אבינו, שמדתו תפארת, כנודע) והיסוד ("אבר קטן", בחינת בן ננס), וד"ל.

קכד בראשית כט, לה.

קכה ראה זהר ח"ג קג, א־ב; קצא, ב; ע"ח שכ"ה דרוש ב; פע"ח שער חה"ס פ"א.

קכו ראה בראשית כט, לא־לג.

קכז בריבוי מקומות. ראה לדוגמה הקדמת הרמב"ם לפירוש המשנה פ"ד; סדר הדורות ח"ב מערכת תנאים ואמוראים ערך 'ר' שמעון בן ננס'; תולדות תנאים ואמוראים ח"ג עמ' 1205־1206.

המאמר הזה מיוחס לרבי עקיבא, לכן כולנו מכירים את המאמר בשמו, אבל במדרש הזה הוא מיוחס לבן ננס[קכח]. כתוב[קכט] שמי שרוצה ללמוד דיני ממונות, נזיקין, המקצוע הגדול בתורה — ילך אצל בן ננס וילמד ממנו. מי שרוצה להיות חסיד שילמד נזיקין[קל], הרגישות לא לפגוע בחבר. לפי הרמב"ם[קלא], "ואהבת לרעך כמוך" זו מצוה מעשית — אהבה במעשה, להיות חסיד של דיני ממונות, להיות נזהר לא לפגוע בזולת, לא להזיק למישהו אחר. הביטוי המעשי של אהבת ישראל "יהי ממון חברך חביב עליך כשלך"[קלב] ו"יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך"[קלג].

אז מה נשאר לרבקה? "זה ספר תולדת אדם" ("זה כלל גדול מזה" — רבקה גדולה מלאה[קלד]).

מה המחלוקת — שהיא המחלוקת המקורית — האם הכלל הגדול הוא "ואהבת לרעך כמוך" או "זה ספר תולדת אדם"? האם צריך להתייחס לזולת כמו שהוא בשרש או כמו שהוא למטה. האם צריך לראות אותו כמו שהוא בבחינת **ישראל**, אותיות **לי־ראש**, הראש של הנשמה, שלמעלה מהתלבשות בגוף, או כמו שהוא בבחינת **יעקב**, **י־עקב**, שירד למטה להתלבש בגוף[קלה]. לדעת רבי **עקיבא**, עם אותיות **עקב**, צריך להתייחס לנשמה כמו שהיא למטה. גם בן ננס אומר שצריך להתייחס לנשמה כמו שהיא ננס. הנשמה היא ענק שעומד על גבי ננס — שרש הנשמה עומד על החלק שמתלבש בגוף, שיורד למטה ומקבל תכונות ומגבלות של הגוף — ובן ננס אומר שאת הננס הזה צריך לאהוב, לא כי הוא נשמה גבוהה בשרש אלא כפי שהוא למטה. אבל יש אחד שמסתכל ואומר — 'לא, אני מסתכל איך הרגשתי אותו ברחם, איך שהוא בשרש'. כל התנ"ך הוא היסטוריה, איך כל הנשמות יצאו מאדם הראשון, נמשכו מ"קרא הדורות מראש", כנ"ל. ההסתכלות הזו היא בעצם לראות את כולם בשרש העליון בא"ק, ולראות איך משם דווקא הם משתלשלים ויורדים גם למטה. אם רבקה לא היתה רואה את יעקב ועשו בשרש היא לא היתה נחרצת לבטל את ה'פרצוף'־השקפה הראשון של יצחק ולברוא לו פרצוף־השקפה חדש, יש מאין, לגלות בו רצון חדש, שבסוף הוא הסכים אתו[קלו]. כך נפרש, ש"זה ספר תולדת אדם" הוא הווארט של ראיית הנשמות בשרש, שרצינו לחדש שהוא ה'חוש' של רבקה אמנו וגם אצל הרבנית רבקה — לראות את הנשמות בשרש ולפי זה גם לחנך את הבנות וגם לתקן את הפרצופים־הרצונות־ההשקפות של כולם.

> המחלוקת היא האם הכלל הגדול הוא "ואהבת לרעך כמוך" או "זה ספר תולדת אדם"? האם צריך להתייחס לזולת כמו שהוא בשרש או כמו שהוא למטה

ולסיכום:

י	שרה	"שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" (בן זומא) שמיעת האחדות
ה	רבקה	"זה ספר תולדת אדם וגו'" (בן עזאי) ראית הנשמות בשרש
ו	לאה	"ואהבת לרעך כמוך" (ר"ע־בן ננס) אחדות ואהבה נשמות בגופים, למרות השוני
ה	רחל	"את הכבש אחד תעשה בבקר וגו'" (בן פזי) הקרבה בהתמדה בכל מצב

קכח ורמז בדרך צחות: **בן ננס** עולה **רבי** – איזה רבי? רבי עקיבא! **רבי עקיבא ובן ננס** עולים **תריג**, כללות כל מצוות התורה, "כלל גדול בתורה"!

קכט ב"ב קעה, ב.

קל ב"ק ל, א.

קלא רמב"ם הלכות אבל פי"ד ה"א.

קלב אבות פ"ב מי"ב.

קלג שם משנה י.

קלד "**זה כלל גדול ממנו**" (ראה לעיל הערה קיא) ועוד **רבקה** עולה ב"פ (ממוצע) 289, **טוב** ברבוע ("**ברא אלהים**", בחינת יצחק, וד"ל).

קלה ראה ספר הליקוטים וישב.

קלו כפי שנתבאר באריכות בח"א של השיעור – נדפס בגליון חיי שרה השתא.

תפלת פתחיה

[וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל... פִּתַחְיָה
קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת הוי' אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם
עַד הָעוֹלָם] וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל
כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: אַתָּה הוּא הוי' לְבַדֶּךָ
אַתָּ עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל
צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל
אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא
הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא הוי'
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ
מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם: וּמָצָאתָ
אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית
לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי
וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם
אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי
אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל
יַם סוּף: וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל
עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ
עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם
בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה
וְאֶת רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִּמְצוֹלֹת כְּמוֹ אֶבֶן
בְּמַיִם עַזִּים:

שבעה פסוקים אלו לקוחים מספר נחמיה[א] ונוהגים לאומרם בהמשך לפסוקי דזמרא, לאחר פסוקי "ויברך דוד" ולפני שירת הים.

הדמות המרכזית בפסוקים אלו היא אברהם אבינו. הפסוק הראשון פותח בברכת השם, "ויברכו שם כבודך"; הפסוק השני עוסק בבריאת העולם, "אתה עשית את השמים"; אחר כך שני פסוקים העוסקים באברהם אבינו, "אשר בחרת באברם... וכרות עמו הברית"; ואחר כך שלשה פסוקים ביציאת מצרים וקריעת ים סוף.

ויברכו שם כבודך

וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה.

זהו פסוק הפתיחה (שנאמר על ידי פתחיה) ברכת השם יתברך (ואומרים רק את חציו השני של הפסוק, לאחר האתנחתא). ופירש רש"י "ויברכו שם כבודך — עכשיו דברו הלוים כלפי שכינה בתפלה, ויברכו שם כבודך כי הוא גדול ומרומם על כל ברכה ותהלה כי כל הברכות ותהלות שלו הם. דבר אחר, ומרומם על כל ברכה ותהלה, שאין בריה יכולה לברכו ולהללו כפי גדלו ורוממותו שהוא מרומם ונשא יותר מה שאין הפה יכולה לדבר".

אתה הוא הוי' לבדך

אַתָּה הוּא הוי' לְבַדֶּךָ אַתָּ עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים.

זהו הפסוק של מעשה בראשית הפותח

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב.

א נחמיה ט, ה־יא.

ב"אתה הוא הוי'", לנוכח עצמותו יתברך. יש בפסוק שלש פעמים "אתה": "אתה הוא הוי' לבדך את עשית את השמים... ואתה מחיה את כלם" ומוסבר[ב] שזוהי כללות תהליך בריאת העולם: "אתה הוא האלהים לבדך" היינו אור אין סוף שלפני הצמצום (עליו נאמר "היה הוא ושמו בלבד"[ג]); "אתה עשית את השמים ואת הארץ" היינו צמצום האור, כדי שיוכל להיות מקור לעולמות, לכן "אתָּ" חסר כתיב, שהאור נחסר ונתמעט (ובעומק, "את" חסר הוא סוד הרשימו, שהוא גופא הגילוי שהצמצום אינו כפשוטו אלא 'עצם המאור נכנס במקום האור'); "ואתה מחיה את כלם" היינו המשכת הקו לאחר הצמצום, "אז יבקע כשחר אורך"[ד] (הקו רמוז באות וא"ו של "ואתה"), שעל ידו נמשכת חיות לעולם.

בדרך נוספת: אתה־את־ואתה כנגד "שלשה שותפים"[ה], הקב"ה איש ואשה. "אתה הוא הוי' לבדך" היינו השותף השלישי, הקב"ה, אורו העצמי הכולל שרש זכר ונקבה, סוד "הוא ושמו בלבד", והרמז: **אתה הוא הוי' לבדך** = 500, **פרו ורבו**. "את עשית", חסר כתיב לשון נקבה (אַת), היינו העלאת מ"ן מצד הנוקבא. "ואתה מחיה את כלם" היינו המשכת מ"ד של הדכורא (לאחר התעוררות התחתונים, "אשה [את] מזרעת תחלה יולדת זכר [ואתה]"[ו]).

הבחירה באברהם

אַתָּה הוּא הוי' הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם
וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם.

"אַתָּה הוּא הוי' הָאֱלֹהִים" — כשם שהפסוק של מעשה בראשית פותח ב"אתה הוא הוי' לבדך" כך הפסוקים של אברהם אבינו פותחים ב"אתה הוא הוי' האלהים". אברהם אבינו הוא התגלות הכח האלקי של מעשה בראשית, "אלה תולדות השמים והארץ **בהבראם**"[ז] אותיות "**באברהם**"[ח], העולם נברא במדת החסד, "עולם חסד יבנה"[ט], מדתו של אברהם, "חסד לאברהם"[י].

שני פסוקי אברהם אבינו פותחים ומסיימים ב"אתה" — "אתה הוא הוי' האלהים... כי צדיק אתה", לאחר שלשה "אתה" בפסוק הקודם, יחד חמש פעמים "אתה", סוד אות **ה** של אברהם אבינו, וכנגד חמשה חסדים בעטרא דחסדים שבדעת.

> אברהם אבינו הוא התגלות הכח האלקי של מעשה בראשית, "עולם חסד יבנה", מדתו של אברהם

"אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם" — הבחירה באברהם אבינו היתה עוד כששמו היה אברם (ולכן נכתב כאן אברם אע"פ שבדרך כלל "הקורא לאברהם אברם עובר בעשה"[יא]). השם אברם הוא "אב רם", "השכל הנעלם מכל רעיון"[יב] להכיר את בוראו.

"וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים" כמו שנאמר בברית בין הבתרים "אני הוי' אשר הוצאתיך מאור כשדים"[יג], והיינו הצלתו מכבשן האש[יד] (אור־אש). אם כן, הבחירה באברהם היתה עוד לפני השלכתו לכבשן, משהכיר את בוראו כשהיה בן שלש שנים[טו] ואולי אף קודם לכן.

והנה על הפסוק "אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב"[טז] דרשו חז"ל "אשרי מי שבחרו הקב"ה אף על

ב ד"ה וחזקת והיית לאיש תשכ"ח, וש"נ.
ג פרקי דר"א פ"ג.
ד ישעיה נח, ח. ראה תורת חיים בראשית קפט, ג.
ה קידושין ל, ב. נדה לא, א.
ו ברכות ס, א.
ז בראשית ב, ד.
ח בראשית רבה יב, ט.
ט תהלים פט, ג.
י מיכה ז, כ.
יא ראה ברכות יב, ב (ושם יג, א).
יב ראה תורה אור ריש פרשת לך לך.
יג בראשית טו, ז.
יד בראשית רבה מד, יג.
טו נדרים לב, א.
טז תהלים סה, ה.

פי שלא הקריבו, ואשרי איש שקרבו אף על פי שלא בחרו. ואיזה זה שבחרו זה אברהם שנאמר 'אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברם' אבל לא קירבו אלא הוא קירב את עצמו"[יז], ומבואר שם שאהרן הכהן זכה בכפלים, גם נבחר וגם התקרב. אהרן הוא עיקר גלגולו של אברהם אבינו, "אתה כהן לעולם"[יח] (כאשר אברהם הוא "אהבת עולם" ואהרן כהנא רבה הוא "אהבה רבה"[יט] — אותיות **אהרן** במספר קטן הן **אהבה**). ויש לומר שגם באברהם התקיים בחרו וקרבו: הבחירה בהיותו אברם, "אשר בחרת באברם", והקירוב כאשר "שמת שמו אברהם" בברית המילה (בחינת הקרבה כקרבן, ה' קרב אותו בכך שצוה עליו להקריב את עצמו...), אז נאמר לו "התהלך לפני והיה תמים"[כ], היינו שהשי"ת קרבו אליו ממש, עד שחלק לו מעצם כח בחירתו יתברך להיות מתהלך לפני ה', 'מוביל' את ה' כביכול, וד"ל.

"אברהם התחיל להאיר", הוא פתח את הפתח להשיג את אור הבורא יתברך

"וְשַׁמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם". וכן נאמר בתחילת ספר דברי הימים "אַבְרָם הוּא אַבְרָהָם"[כא] (ופירשו חז"ל "הוא בצדקו מתחילתו ועד סופו"[כב], עוד בהיותו אברם). והרמז: **אברם הוא אברהם** = **פתחיה** (הוא מרדכי היהודי[כג]) המוזכר בין אומרי התפלה הנ"ל בספר נחמיה (האחרון הסמוך לעיקר התפלה), "אברהם התחיל להאיר"[כד], הוא פתח את הפתח (פתחיה) להשיג את אור הבורא יתברך (**בורא** אותיות "**באור** פניך", "באור פני מלך חיים"[כה],

יז במדבר רבה ג, ב. תנחומא צו, ח.
יח תהלים קי, ד.
יט לקוטי תורה פ' בהעלותך לא, א.
כ בראשית יז, א.
כא דבהי"א א, כז.
כב מגילה יא, א.
כג שקלים פ"ה מ"א.
כד שמות רבה טו, כו.
כה משלי טז, טו.

כנודע).

שינוי השם מאברם לאברהם בתוספת **ה**, רמוזה גם באותיות ותבות הפסוק: "אתה הוא הוי' האלהים אשר בחרת באברם", "באברם" **ה** אותיות; אחר כך "והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו", **ה** תבות; ואז "אברהם", **ה** אותיות, אברם בתוספת **ה**.

◆ בפסוק "אתה הוא הוי' האלהים אשר בחרת באברם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם" יש 13, **אחד־אהבה**, תבות ("אחד היה אברהם"[כז], "אברהם אהבי"[כח], ו"אברהם" הוא התבה ה־**אחד**) ו־56, **יום**, אותיות — "**יום אחד**", יום החסד במעשה בראשית, "חסד לאברהם" (שבו יש חמש פעמים אור, **ה** של אברהם).

וכרות עמו הברית

וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה.

"וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ" — זו המעלה העליונה של תמימות הלב[כט]. **ומצאת את לבבו נאמן** = אברהם במילוי, **אלף בית ריש הא מם**!

מהפסוק "ומצאת את לבבו נאמן לפניך" דרשו בירושלמי[ל] "אברהם עשה יצר רע טוב... והפשיר עמו [פני משה: היצה"ר עשה פשרה ושלום עמו] וכרות עמו הברית [כלומר היצר כרת עמו ברית שלום], אבל דוד לא היה יכול בו והרגו... 'ולבי חלל בקרבי'[לא]". השלמות האמתית כוללת **יצר הטוב ויצר הרע** ר"ת **הוי'**[לב], כאשר

כו יחזקאל לג, כד.
כז ישעיה מא, ח.
כח לפי לוח היום יום ד' תשרי.
כט ברכות פ"ט ה"ה. סוטה פ"ה ה"ה. וראה ליקוטי שיחות חכ"ד פ' תבוא ב, ושם "שהיצר הרע עצמו יתקיים לעתיד לבוא כי הוא יהפך לטוב".
ל תהלים קטז, כב.
לא כדברי רבי אברהם אבולעפיה (מפתח הספירות פ' כי תצא ועוד).

יצר הטוב היינו "הנסתרות" **ויצר הרע** היינו "**והנ**גלות" וכאשר מעלים את היצר הרע לקדושה אזי שם ה' שלם. הפיכת היצר הרע לטוב היינו "אתהפכא חשוכא לנהורא"[לב], מאהבה נפולה לאהבת ה' (כמשל בן המלך הלומד מפיתוי השפחה להגיע לאהבת אמת), וזו דרכו של אברהם אבינו שלימד את כולם שיש בורא לעולם ("אלהי הארץ" ולא רק "אלהי השמים"[לג]) ובכך בירר את הניצוצות שאף הם יעלו לקדושה. ובנוגע לדוד המלך שהרג את היצר הרע, גם זו מדרגת צדיק גמור (כמבואר בתניא[לד]) אך העיקר הוא להגיע למעלה מזה לאתהפכא כאברהם[לה] שעשה 'פשרה' עם היצר, "פשרה עדיפה מדין"[לו], הפשרה של הפיכת היצר הרע לטוב עדיפה מהדין של הריגת היצר ("יקב הדין את ההר"[לז], יצר הרע הנמשל להר[לח]).

העיקר הוא להגיע לאתהפכא כאברהם שעשה 'פשרה' עם היצר, "פשרה עדיפה מדין", הפשרה של הפיכת היצר הרע לטוב עדיפה מהדין של הריגת היצר

פתיחת שני פסוקי אברהם (סוד פתחיה): **אתה הוא הוי' האלהים אשר בחרת באברם** (1891) **ומצאת את לבבו נאמן לפניך** (1309) משלימים ל־3200, מאה פעמים **לב** (לבבו הנאמן של אברהם), סוד "מאה ברכות בכל יום"[לט] ("והיה ברכה"[מ] של אברהם) היוצאות מלבו הטהור של אברהם אבינו.

"וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית". לפי הפשט היינו כריתת הברית על הארץ, "לתת את ארץ הכנעני וכו'", בברית בין הבתרים ובברית המילה. וחז"ל פירשו "וכרות עמו הברית" שהקב"ה אחז בידו של אברהם בברית המילה[מא]. ויש נוהגים שבבית כנסת שיש בו ברית אומר המוהל "וכרות עמו הברית"[מב].

וכרות עמו הברית = 1365 = 3 פעמים (ממוצע כל תבה) 455, **אור אברהם**. בכל הפסוק יש 25 תבות ("**יהי** אור"[מג], "**כה** תברכו"[מד] של ברכת כהנים) ו־104 אותיות (שם **הוי'** ב"ה ב'רצוא ושוב'), 25 פעמים 104 = 2600, מאה פעמים **הוי'** ב"ה (מאה ברכות כנ"ל, כאשר כל ברכה פותחת "ברוך אתה הוי'").

שני הפסוקים "**אַתָּה הוּא הוי' הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם. וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה** = 13346, **אחד־אהבה** אלף ועוד **רצון**[מה].

לב זהר ח"ג רסז, א.
לג ראה רש"י בראשית כד, ז.
לד פרק א ופרק י"ג.
לה אמנם יש לחלק בין תאוה לגאוה (שני שרשי היצר הראשיים, סוד "פרצוף זנב" כמבואר בהתוועדות סוכות תשפ"ז). את התאוה פשוט יותר להעלות לקדושה, מאהבה נפולה לאהבת ה', ככל תורת הבעל שם טוב, אלא שדוד המלך הרגו בתענית מפני תשובתו על חטא בת שבע (ואף אצל אבישג "והמלך לא ידעה"). לעומת זאת, את הגאוה, קליפת אפיקורסות ועבודה זרה ("אני ואפסי עוד"), צריך להרוג־למחות כמו מחיית **עמלק** (**ספק**) ואי אפשר 'להתפשר' איתה. באמת גם התאוה נובעת מגאוה, חסרון בבטול מוחלט לה' (ואף חטא דוד נבע משמץ גאוה, על אף היותו מיוחד במדת השפלות דקדושה, "והייתי שפל בעיני").
לו ראה סנהדרין ו, ב.
לז שם.
לח סוכה נב, א.

לט מנחות מג, ב.
מ בראשית יב, ב.
מא שיר השירים רבה ד, א, ו ("עד שיפוח היום").
מב מגן אברהם נא סק"ט, עיי"ש. ובדרך החיים ל, יד "בבית הכנסת שמלין התינוק נוהגין שהסנדק והמוהל אומרים וכרות עד ישתבח פסוק אחר פסוק בניגון".
מג בראשית א, ג.
מד במדבר ו, כג.
מה נוסיף לכל פסוק את הפסוק **אברם הוא אברהם** (**פתחיה**) ונקבל 14352 = **יצחק** פעמים **אבינו** (דווקא ליצחק יאמר לעתיד לבוא "אתה אבינו", שבת פט, ב) – סוד העקדה, יחוד עצמי של אברהם ויצחק, יחוד שהתחיל מרגע ברית המילה וקבלת השם אברהם.

"צדקתי ביום מחר"

קיצור מהלך השיעור

דברי הזהר על **"וענתה בי צדקתי ביום מחר"**, ביטוי האמת והרצון השלם של **יעקב**, רומזים גם ל**שלמות העבודה** היום, בעולם הזה, כהכנה לקבלת **השכר מחר**, בעולם הבא. השכר הוא עקודים־נקודים־ברודים, **שלשה עולמות עליונים**, המכוונים כנגד **שלשת האבות** וזוכים להם בכח תקון ב**מחשבה־דבור־מעשה**.

"קושטא ושלימו דרעותא"

על דברי יעקב "וענתה בי צדקתי ביום מחר"[א] כותב הזהר:

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וְעָנָתָה בִּי צִדְקָתִי בְּיוֹם מָחָר וְגוֹ', דְּהָא אִיהוּ לָא עָבַד בְּגִין דְּיִטּוֹל מִדַּיְלֵיהּ לְמַגְנָא, אֶלָּא כֻּלָּא בְּקוּשְׁטָא וּשְׁלִימוּ דִּרְעוּתָא.[ב]

מדותיו של יעקב הן "קושטא ושלימו" (אמת ושלמות) — נאמר בו "**תתן** אמת ליעקב"[ג] ו"**מטתו** שלמה"[ד] (כל נטיותיו־מטתו בשלמות, היינו המושכל הראשון שלו איך לפעול עם המקלות וכו') — וכך גם בלבן (ביחס אליו הוא אומר "אחיו אני ברמאות"[ה]) הוא פועל ללא כל כזב!

ורמז: ראשי התבות "**כ**לא **ב**קושטא **ו**שלימו **ד**רעותא" הם **כבוד** — "לכבוד ולתפארת"[ו], מדתו של יעקב — כאשר שלמות הרצון באמת היא שכל מעשיו יהיו אך ורק להרבות בכבוד שמים (ולמעט בכבוד עצמו, כנודע[ח]).

נערך מרשימת הרב ע"י איתיאל גלעדי. כ"ג מרחשון תשפ"ד.

א בראשית ל, לג.

ב זהר ח"א קסא, א. תרגום: **בֹּא רְאֵה, כָּתוּב וְעָנָתָה בִּי צִדְקָתִי בְּיוֹם מָחָר וְגוֹ'. שֶׁהֲרֵי הוּא לֹא עָשָׂה כְּדֵי שֶׁיִּטֹּל מִשֶּׁלּוֹ לְחִנָּם, אֶלָּא הַכֹּל בֶּאֱמֶת וּשְׁלֵמוּת הָרָצוֹן.**

ג מיכה ז, כ.

ד רש"י בראשית מז, לא (ע"פ פסחים נו, א). **יעקב אבינו מטתו שלמה** (ראה של"ה מסכת תענית דרוש לפרשות מטו"מ, ועוד) עולה **תפארת**, מדת יעקב, ש־**יב** השבטים שנולדים לו הם **יב** פארות הנמשכות מעץ החיים (סוד יעקב, עמוד ה**תורה**, בה כח ההולדה של "**יורה** כחץ" ו**הריון**, כמבואר בכ"ד).

ה ע"פ בראשית כט, יב ורש"י שם (וראה מגילה יג, ב).

ו יעקב הוא לשון עקבה ורמיה (ראה רש"י בראשית כז, לו) אך בסופו של דבר – "ליום מחר" – הוא נקרא ישראל, לשון יושר ושררה (רש"י לבראשית לב, כט: "לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה ורמיה כי אם בשררה וגלוי פנים"). והנה, "**וענתה**" במספר קדמי עולה **ישראל** במספר קדמי!

ז שמות כח, ב; שם, מ.

ח ראה במדבר רבה ד, כ (ע"פ תנא דבי אליהו רבה יג).

השכר העתידי – עקודים־נקודים־ברודים

אדמו"ר הצמח צדק[ט], בהשראת דברי המדרש, מסביר כי "צדקתי" מרמז גם לכללות המצוות[יא] (שכולן נקראות צדקה, "וצדקה תהיה לנו כי נשמֹר לעשות את כל המצוה הזאת וגו'"[יב]), ששלמות השכר עליהן היא "ליום מחר", בעלמא דקשוט — "'היום לעשותם'[יג] ומחר לקבל שכרם"[יד]. וכך, שכרו של יעקב, "עקֻדים נקֻדים וברֻדים"[טו], רומז לעולמות עליונים[טז] (שבסוד בי"ע דכללות[יז]) — עולם העקודים, בו

> "צדקתי" מרמז גם לכללות המצוות, ששלמות השכר עליהן היא "ליום מחר", בעלמא דקשוט – "'היום לעשותם' ומחר לקבל שכרם"

עשר הספירות עקודות בכלי אחד (והוא נקרא גם 'אדם דבריאה'); עולם הנקודים, עולם התהו (שנשבר), בו כל ספירה היא 'נקודה' של אור מרובה בכלי קטן (והוא נקרא גם 'אדם דיצירה'); עולם האצילות המתוקן, בו האורות התמעטו והכלים מרובים ומתכללים זב"ז (והוא נקרא גם 'אדם דעשיה').

בעולמות יש סדר של "חותם המתהפך" — עולם נמוך יותר נמשך ממקום גבוה יותר בפני אדם קדמון: עולם העקודים נמשך מהפה, עולם הנקודים נמשך מהעינים ועולם הברודים נמשך מהמצח. בפה מתחולל יחוד נשיקין, "ישקני מנשיקות פיהו"[יח]; בעינים מתחולל קשר של "עיניך יונים"[יט], מבט עינים אוהב; מהמצח נמשך הזיווג עצמו[כ], וד"ל.

תקון מחשבה־דבור־מעשה

לשלשת העולמות זוכים על ידי עבודה ותקון ("לעשותם") במחשבה, דבור ומעשה (שכנגד בי"ע[כא], וכאן היינו בי"ע דכללות):

תקון העקודים הוא על ידי מחשבה (לשון חשב־חבור[כב], כשהכל עקוד־מחובר יחד במחשבה). "דעת גניז בפומא"[כג] ודווקא ביחוד נשיקין (שלמעלה ממה שאפשר לבטא בדבור[כד]) מתגלה המחשבה — "ישקני מנשיקות פיהו כי

ט ביאורי הזהר ח"ב על אתר (עמ' תשב).

י קהלת רבה א, לב; ג, יג; י, יט.

יא מבואר שעיסוקו של יעקב עם הצאן הוא גופא בירור־קנין של נשמות ישראל העתידיות (ראה בית עולמים קמ, א ד"ה "ובשעתא"), שהרי בני ישראל נמשלו לצאן קדשים, צאנו של הקב"ה – "ואתן צאני צאן אדם" (ע"פ יחזקאל לד, לא) – שיש להפריד משאר אומות העולם, בסוד "**והכבשים הפריד יעקב**" (בראשית ל, מ; הביטוי עולה 864 "**עבדו את הוי' בשמחה**", **שמחה** במילוי, ד"פ **יראה**, ג"פ **רפח** וכו'). אברהם־יצחק־יעקב מכוונים בעצמם כנגד שור־עד־כבש (במדבר רבה יד, ה), ולכן יעקב – שכנגד הכבש – מתאהב ברחל (שם של נקבת הצאן), ומעמיד ממנה ובזכותה את כל בית ישראל, כל הצאן־קדשים העתידי. העמדת עם ישראל היא המצוה העיקרית ("פרו ורבו", "מצוה רבה" שהיא המצוה הראשונה והכוללת של התורה), והרמז – **צאן** עולה **מצוה**, "'עם לבן **גרתי**' ו־**תריג** מצוות שמרתי" (רש"י בראשית לב, ה; כאשר גם במעשה המקלות יש קיום מצוות, בפרט תפילין, כמבואר לקמן בפנים ובכ"ד).

יב דברים ו, כה.

יג דברים ז, יא.

יד עירובין כב, א.

טו בראשית לא, ח וי"ב. "**עקדים נקדים וברדים**" עולה 690, "**משה משה**" (שמות ג, ד), בו נאמר "והאיש משה ענו מאד" (במדבר יב, ג) – **ענו** ר"ת **ע**קדים־**נ**קדים־**ו**ברדים. **משה** יוצא מר"ת "**ש**כרך **ה**רבה **מ**אד" האמור באברהם (כדלקמן בפנים), כנודע (ספר הליקוטים לך לך פי"ג). משה "ענו" אצל יעקב ו"מאד" אצל אברהם, וד"ל.

טז ע"ח ש"ה פ"ז; ש"ו פ"ח; ש"י פ"ג.

יז ראה תורת שמואל תרל"ב ח"א עמ' קפט בשם האריז"ל (בשונה מהביאור הרגיל למושגים אלו, כמבואר היטב בסוד ה' ליראיו ש"ב פ"ג). ועוד יותר בכללות הם בסוד ממכ"ע (ברודים, אדם דעשיה), סוכ"ע (נקודים, אדם דיצירה) ומה שלמעלה מסוכ"ע (עקודים, אדם דבריאה), כמבואר בביאורי זהר שם.

יח שה"ש א, ב.

יט שם א, טו; ד, א.

כ ראה ע"ח ש"י פ"ב שהארת שם **מה** החדש ממצחא דא"ק היא מכח זיווג **עב־סג** שבתוכו. גם למטה יותר, במצחא דאריך אנפין מופיע יסוד עתיק יומין ולכן זיווגי או"א וזו"נ בשלמות הם דווקא מכח ההסתכלות במצחא דא"א (ע"ח שי"ג פ"ג ועוד), וד"ל.

כא ראה ספר הליקוטים בראשית פ"א.

כב ראה הכתב והקבלה שמות לה, לה.

כג זהר ח"ב קכג, א. ראה שער מאמרי רשב"י ג, ג.

כד וראה **שכינה ביניהם** פ"ב ו**יין משמח** ח"ב שער חמישי בתורה "הדעת שבפה: בדיבור ובנשיקה".

טובים דלדיך מיין [הרומז להתבוננות[כה]]". עוד לפני דבור הפה יש בו שתיקה, בסוד "'בראשית' נמי מאמר"[כו] ("מאמר סתום"[כז]) עליו נאמר "במאמר אחד יכול להבראות"[כח] באופן של "הוא צוה ונבראו"[כט] בדרך ממילא[ל] (מכח הרצון שבמחשבה). והרמז: "**הוא צוה ונבראו**" בגימטריא **חשמל** — סוד ה"חש", לשון מחשבה, ממנו יוצא בהמשך ה"מל" של הדבור (שמתחלק ל"מל־מל"[לא], בסוד "מלה בסלע משתוקא בתרין"[לב] — מהשתיקה יוצאות שתי מלים[לג], וד"ל). הפה דא"ק הוא תכלית סוד הבלי אח"פ (אזן־חטם־פה, האורות־ההבלים העצמיים והממשיים יותר מאור העינים וכל שכן מההארה בעלמא מהמצח), כך שבו נשלמת האזן, המחשבה (אזן־חטם־פה הם כנגד חש־מל־מל) — "אזן [חש המחשבה] מלין [מל־מל] **תבחן**"[לד], ודוק.

תקון הנקודים הוא על ידי הדבור, התקשורת הפנימית והעצמית של הבעת האהבה במבטי העינים

תקון העינים הוא לראות ש"בראשית ברא אלהים" – "שויתי הוי' לנגדי תמיד", לראות בעיני את התהוות העולם תמיד מאין ממש

כה ראה זהר ח"ג קכז, א.
כו ר"ה לב, א; מגילה כא, ב.
כז ראה שבת קד, א; זהר ח"ב קעח, ב.
כח אבות פ"ה מ"א.
כט תהלים קמח, ה. "**הו**א צוה ונבראו" ר"ת **צוה**.
ל לקו"ת כ, ד. ובכ"מ.
לא ראה חגיגה יג, ב.
לב מגילה יח, א.
לג ככל שמתעצמים עם 'סכר' הבלימה של הפה, בכח המחשבה, עתידה הפריצה שבדבור להיות גדולה יותר (כהבטחות לאברהם אבינו, השייך למדרגה זו – כדלקמן בפנים – בברית בין הבתרים).
לד איוב יב, יא; לד, ג.

תקון הנקודים הוא על ידי הדבור, התקשורת הפנימית והעצמית של הבעת האהבה במבטי העינים. על מבטי שתי העינים המאירות נאמר "יום ליום יביע אמר"[לה]. באור העינים התחוללה השבירה של עולם התהו ותכלית התורה היא לתקן את השבירה הזו על ידי משה רבינו — "אשר עשה [לשון תקון] משה לעיני כל ישראל". תקון העינים הוא לראות ש"בראשית ברא אלהים" (בסוד "נעוץ סופן בתחלתן"[לו]) — "שויתי הוי' לנגדי תמיד"[לז], לראות בעיני את התהוות העולם תמיד מאין ממש (וממילא לא יתכן מאמר "אנא אמלוך" של התהו, דבור שיצא מאור העינים שנשבר, אלא רק בטול ל"הוי' מלך"[לח]). בראית ההתהוות התמידית גם שומעים את מאמר ה' של "'בראשית' נמי מאמר" היוצא מפי ה' (כנודע שסביב ה־**ב** רבתי של "**ב**ראשית" יש ציור נעלם של האות **פ**, פה), קשר בין העינים לדבור.

תקון הברודים הוא על ידי העשיה — "עשיה לעילא"[לט] — עיקר מימוש רצון ה' המתגלה במצח־הרצון[מ] (ובזכותו "השראת השכינה שהקדב"ה משרה שכינתו בישראל", מכח התפילין — סוד המקלות ברהטים[מא] — להם הוקשו כל המצוות המעשיות בתורה[מב], כמבואר כאן בביאורי הזהר), וד"ל.

נמצא שמחשבה־דבור־מעשה היינו שתיקה־הבעה־בצוע.

שלשת האבות

עקודים־נקודים־ברודים מכוונים גם כנגד

לה תהלים יט, ג.
לו ספר יצירה פ"א מ"ז.
לז תהלים טז, ח.
לח צמח צדיק פרשת בראשית ד"ה "בראשית ברא אלהים וגו' נקדים לפרש"; תפארת שלמה פרשת יתרו ד"ה "נעבד להון".
לט זהר ח"ג קח, ב.
מ ראה תו"א תצוה פג, ג.
מא ע"פ בראשית ל, לח.
מב קידושין לה, א. וראה ד"ה "ופרצת" תשי"ח פ"ו.

שלשת האבות, אברהם־יצחק־יעקב[מג], הרמוזים גם בדברי יעקב: "בי צדקתי" כנגד יעקב עצמו; "ביום" כנגד יצחק (בו נאמר "ביום הגמל את יצחק"[מד])[מה]; "**מחר**" כנגד **אברהם**, בו נאמר "שכרך הרבה מאד"[מו] ("מחר לקבל שכרם")[מז].

ליעקב, "הבחיר שבאבות"[מח], שייך תקון העשיה ("עשיה לעילא", כנ"ל), הזיווג המוליד את **יב** שבטי י־ה (בתכלית התקון, "מטתו שלמה", כנ"ל) ומהם כל בית ישראל — "**ועִנתה** בי צדקתי"[מט] הרומז גם למצות "**ועִנתה** לא יגרע"[נ] (כדרישת לבן מיעקב לפני פרידתם שלא יענה את בנותיו "ביום מחר" במניעת עונתן[נא]). ליצחק שייך תקון הדבור־התקשורת באור העינים — השעשוע הפנימי בין בני הזוג (בסוד "והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו"[נב]). לאברהם שייך תקון המחשבה[נג] (**מחשבה** אותיות **חשב־מה**[נד], כמו ש**אברהם** אותיות **אבר־מה**[נה]), שדווקא באור הפה ("פתח פיך ויאירו דבריך"[נו]), כאשר כל האורות עקודים בכלי אחד, סוד "אחד היה אברהם"[נז], כוונת "אחד" דקריאת שמע (בה יש זיווג נשיקין[נח], סוד "שקתות **המים**" שעוררו יחוד של מ"ן ומ"ד יחד, ללא צורך בזכר[נט]), וד"ל.

ליעקב, "הבחיר שבאבות", שייך תקון העשיה, הזיווג המוליד את **יב** שבטי י־ה – "**ועִנתה** בי צדקתי" הרומז גם למצות "**ועִנתה** לא יגרע"

מג הגהות הרנ"ש על אוצרות חיים אות כד (נדפס גם בסוף מבו"ש). וראה מאמרי אדה"ז תקס"ה פד, ב.

מד בראשית כא, ח. וראה יהל אור על הזהר ח"ב רנו, ב ש"ביום הגמל את יצחק" הוא רמז ל"גמול עולם הבא".

מה "**ביום**" בגימטריא **נח**, כמו בפסוק "**אדם ביום הבראם**" (בראשית ה, ב) הרומז ל**אדם־נח־אברהם** (שמכוונים בעצמם כנגד יעקב־יצחק־אברהם, וד"ל).

מו בראשית טו, א.

מז "**צדקתי ביום מחר**" עולה 910 (חצי 1820), ה"פ **יעקב** (היינו **יעקב** פו"א).

מח ע"פ בראשית רבה עו, א.

מט זו ההופעה הראשונה של "וְעִנְתָה" בתנ"ך, כאשר יש עוד פעמיים בחומש דברים (כה, ט בהרמת הקול של יבמה ו־לא, כא בשירה) ועוד פעם אחת בהושע ב, יז (שרש"י פרש לשון דירה־מעון ושאר המפרשים לשון שירה) – ד"פ "ועִנתה" לשון עניה ועוד "ועִנתה" במשמעות של עונה, כדלקמן בפנים, ודוק היטב. ההופעה הראשונה של "**בי**" בתורה – סוד "כי **בי** חשק ואפלטהו" (תהלים צא, יד) – היא "**בי** נשבעתי נאם הוי' כי **יען** אשר וגו'" (בראשית כב, טז) והשניה היא כאן, "**ועִנתה בי**" (מ"בי" יוצאות כל **רמח־אברהם** מצות התורה – **ב** ברבוע ועוד **י** ברבוע ועוד **בי** ברבוע – כמבואר במ"א).

נ שמות כא, י. גם "שארה כסָתה ועִנתה" מקבילים לאבות – "שארה" לאברהם, שנטע אשל בבאר שבע והאכיל את האורחים; "כסָתה" ליצחק, סוד עלמא דאתכסיא; "ועִנתה" ליעקב, כבפנים.

נא בראשית לא, נ וברש"י (ע"פ יומא עז, א).

נב ע"פ בראשית כו, ח.

נג **אברהם־יצחק־יעקב מחשבה־דבור־מעשה** (שתי שלישיות שבכל אחת 13 אותיות – בחלוקה זהה של 5־4־4 – וביחד **ו** תיבות ו־**הוי'** אותיות, שסימנן **יוסף**, **ו** פעמים **הוי'**) עולים 1620, ו"פ (ממוצע) 270 (**ו** צירופי **אדם**), 45 (**מה־אדם**, משולש 9) פעמים 36 (**לאה**, משולש 8). ועם **עקדים־נקדים־ברדים** עולה 2304, 48 ברבוע, ט"פ (ממוצע) 256, 16 ברבוע (**אהרן**). ועם **בריאה־יצירה־עשיה** עולה 3222, ט"פ **משיח**!

נד תקו"ז סט (קיב, ב).

נה זהר ח"א ד, א.

נו ברכות כב, א.

נז יחזקאל לג, כד.

נח ראה **שכינה ביניהם** פ"ב הערה קצא.

נט ראה ב"ר עג, י ("נעשו המים זרע בתוך מעיהם").

הסיפור החסידי

ר' איצ'ה מתמיד | מאיפה הלחם?

הרב החסיד ר' יצחק הורוויץ (ר' איצ'ה מתמיד) נולד בשנת תרמ"ה בערך לאביו שלמה מנחם מענדל ולאמו מרת עלקא, בברעזנעוואטע שבאוקראינה. עוד בהיותו נער ניכר כמתמיד יוצא דופן. בתרנ"ז קיבל ר' איצ'ה סמיכה לרבנות, ובאותה שנה נוסדה ישיבת תומכי תמימים. חבריו של ר' איצ'ה, שניסו לשכנעו לנסוע לליובאוויטש, הצליחו בכך רק לאחר ששמע שנוסדה בה ישיבה. בתחילה היה עסוק גם שם בנגלה בלבד, אך לבסוף 'נתפס' והחל להשתתף בהתוועדויות וללמוד חסידות בהתמדה. בשנת תרפ"ח, לאחר שאדמו"ר הריי"צ עזב את רוסיה, רצה להתקרב אליו והתיישב בריגה שבלטביה. משם יצא כשד"ר לאירופה ולארה"ב. ביו"ד כסלו תש"ב, לאחר פלישת הגרמנים לריגה, נרצח ר' איצ'ה בשריפת בית כנסת על ידי הצוררים. עדי ראיה סיפרו מאוחר יותר כי ר' איצ'ה פתח את ארון הקודש, הוציא ספר תורה ואמר: "אנו זוכים לקיים מצות מסירות נפש על קידוש השם ועלינו לעשות זאת מתוך שמחה". הוא הניח את ידו האחת על כתפו של הרב אליהו חיים אלטהויז ואת השניה על כתפו של הרב יחזקאל פייגין ויחד הם יצאו בריקוד כשהם שרים את ניגון ה'הקפות' של רבי לוי יצחק שניאורסון.

היה זה בימי השתוללות הכנופיות ברוסיה ובאוקראינה (בשנים תרע"ח־ע"ט). ישיבת 'תומכי תמימים' עברה לעיר חרסון, ובחורי הישיבה ומוריהם הסתגרו בישיבה ולא העזו לצאת החוצה. הפורעים היו מסוגלים לתפוס יהודי שמסתובב ברחוב ולירות בו מבלי להניד עפעף.

אחד מאנשי המופת של הישיבה היה החסיד 'ר' איצ'ה מתמיד'. באותם ימי הפרעות היה לגמרי כאילו לא בעולם הזה. הוא היה מתחיל את תפילת שחרית השכם בבוקר, ומאריך בה עד שעת המנחה. אז היה מכין את עצמו לתפילת מנחה, שאף היא נמשכה שעות אחדות, עד שעת תפילת ערבית, שאותה היה מסיים מאוחר בלילה. רק אז היה טועם משהו ושב ללמוד במשך כל הלילה. לקראת הבוקר היה מנמנם זמן מה וקם כארי לעבודת יום חדש...

בעיר חרסון היו באותה תקופה שני אחים מחסידי חב"ד, האחד היה ר' יעקב פלוטקין והשני היה ר' פסח פלוטקין. שניהם היו בעלי־אמצעים ונימנו עם תומכיה העיקריים של הישיבה. בבתי שניהם היו אופים לחם עבור הישיבה. לא היה אפשר למצוא שום הבדל בין הלחם שהיה נאפה בבתיהם. גם לא היו שום הבדלים מבחינת הכשרות, שכן שניהם היו חסידי חב"ד ומהדרים במצוות.

אולם משום מה היה ר' איצ'ה מתמיד מקפיד לאכול רק מהלחם שהיה נאפה בביתו של ר' יעקב פלוטקין. איש לא ידע את טעמיו ונימוקיו, אך הכול כיבדו את רצונו. באחד הימים, היה זה בשבוע שבו חל יום י' בכסלו (חג הגאולה של הרבי האמצעי), ישבו בבית־המדרש כמה עשרות מחסידי חב"ד להתוועדות. ראש־המדברים היה ר' איצ'ה ופיו הפיק מרגליות, כדרכו.

לפתע פנה ר' איצ'ה אל אחד הבחורים, שבחדרו היה מונח הלחם שאותו היה אוכל, ולחש לו, כי זה ארבעה ימים שלא אכל לחם והוא מרגיש חולשה

נערך ע"י יהודה הס.

גדולה. 'לך בבקשה הביתה והבא לי לחם', ביקש ממנו. הבחור השיב, שהשעה כבר מאוחרת וזו סכנה להסתובב בחוץ בשעה כזאת. ר' איצ'ה הביט בו בעיניים מתחננות, נתן לו כוסית 'לחיים' ואמר: 'קח 'לחיים' ואני מברכך שלא תינזק בעזרת השם'.

הבחור הבין שזו שאלה של 'פיקוח נפש' עבור ר' איצ'ה, והתכונן ללכת. אבל המשגיח של הישיבה אסר עליו ללכת והבחור נשאר לשבת. כעבור דקות אחדות פנה ר' איצ'ה שוב בבקשה אל הבחור וגילה לו, כי הוא מרגיש חולשה גדולה בליבו. 'אני מבטיח לך שלא תיפול שערה מראשך ארצה', אמר לו כשעיניו מביעות תחינה.

ברם, המשגיח טען שאפילו כדי להציל חיים אין רשות לסכן את הבחור. זקני החסידים החלו להתייעץ בינם לבין עצמם, ולבסוף החליטו, שבגלל הסכנה יש לעשות מעשה שלא ייעשה: לרמות את ר' איצ'ה ולהביא לו את הלחם מהבית השני (שהרי מבחינה מהותית לא היה ניתן למצוא שום הבדל בין שניהם).

אמרו איפוא זקני החסידים לבחור, שיאמר לר' איצ'ה שהוא יוצא להביא לו את הלחם, אך שלא יילך לחדרו, אלא יסתתר בעזרת־הנשים למשך זמן־מה ויחזור ויאמר לר' איצ'ה שהביא לו את הלחם, כשהלחם יהיה הלחם השני. הבחור עשה כן ור' איצ'ה שמח מאוד כשראה את הלחם. הוא החל להכין את עצמו לנטילת־ידיים, ניקה את ציפרניו ושפך כבר את המים על ידיו.

ולפתע עצר וקרא לבחור. 'זה הלחם שלי?', שאלו כשעיניו בוחנות את פניו. 'כן, ודאי', מיהר הבחור לומר. 'אם כך, אני מאמין לך', אמר ר' איצ'ה והחל שוב ליטול את ידיו. הוא נטל את ידיו בשנית, ניגבן, ולקח את הלחם והסכין כדי לברך את ברכת 'המוציא'. ולפתע התלהטו פניו והוא עזב את הלחם והסכין וניגש אל הקיר, כדרכו בשעה שהיה מתבונן בעניין בלשהו. ותוך כדי כך התעלף — ומהלחם שלא היה 'שלו' לא אכל.

ישנם אנשים המתקוממים כנגד סיפורים כאלה: מהו העניין לנהוג בחומרות לא מובנות, ועוד להתעלף בשל כך?... אך באמת, מנהגים כאלה רווחים הרבה יותר משנדמה: איסור הקטניות בפסח, למשל, מנוגד לדין הגמרא וישנם ראשונים המכנים אותו "מנהג שטות".

כמובן, שטות אינה רק לשלילה. כך מבואר במאמר "באתי לגני", כי ישנה שטות דקדושה, בסוד "עצי שיטים" המעמידים את המשכן. אכן, האריז"ל אומר שמי שנזהר בפסח ממשהו חמץ מובטח לו שלא יחטא כל השנה, ומסביר הרבי מליובאוויטש שהכוונה היא למי שנזהר עם כל החומרות. דווקא בשטות דקדושה, יש כח לשמור את האדם מחטא. אך אם החומרות אינן מוכתבות על פי סברה ושכל, כיצד ניתן לדעת איזו חומרה לאמץ?

אם מדובר בחומרה השווה לכל נפש, כמו גזירת הקטניות בקהילות שקיבלו אותה על עצמם, אין הרבה מה להתלבט. השאלה מתחילה כשמדובר בחומרה אישית, כמו הקפדותיו של ר' איצ'ה בסיפור. על כך מוסבר ב"קונטרס העבודה", כי כאשר אדם מתחיל להיכנס לעבודת ה' פנימית — טוב וראוי שיתעורר בו חשק להדר במצוות מעבר להרגלו עד אז. עם זאת, אין צורך שיעמיס על עצמו דברים שמעבר למדרגתו כעת: "אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר, למה תשומם?".

אבן הבוחן לעניין זה, היא מדד ה'אכפתיות'. כאשר 'אכפת' לאדם מכל דבר הקשור באידיאל החדש שאימץ והוא מנסה להיות מושלם מהרגע הראשון, זהו סימן אזהרה לצדקות מופרזת ושלילית. אך כאשר הוא חש בהבדל שבין מדרגתו שלו למדרגות גבוהות יותר, ולא מוטרד כלל מכך שעדיין איננו נוהג בחומרה שלמעלה ממדרגתו — אז יוכל לסמוך על כך, שהדבר ממנו כן אכפת לו — נוגע אליו באמת.

(שש"פ ע"ח, ט"ו סיון ס"ט)

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

מכתב ניחומים

להרה"ח ר' יוסף צבי סג"ל

לידידי הרב יוסף צבי סג"ל שליט"א,

הצטערתי לשמוע על פטירת רעיתך ע"ה — "אשת חיל מי ימצא".

יש במקרא שלש פעמים "אשת חיל". לפי סדר התנ"ך: "אשת חיל עטרת בעלה", "אשת חיל מי ימצא", "אשת חיל את" (דברי בעז לרות).

"אשת חיל עטרת בעלה" היינו הכתר (עטרה) שבמלכות (האשה), הרצון שלה, סוד "איזוהי אשה כשרה העושה רצון בעלה", כלומר שמעצבת ומתקנת את רצון בעלה (עושה לשון תיקון כנודע).

"אשת חיל מי ימצא" היינו הבינה שבמלכות, המכונה "מי" — "מי ימצא" — "בינה יתרה נתנה באשה יותר מבאיש". היינו בחינת "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה".

"אשת חיל את" (רות) היינו המלכות שבמלכות, ירידת המלכות למציאות של העולמות התחתונים לברר בירורים ובכך להעלות מ"ן ליחוד העליון שמזה נולד־צומח מלך המשיח — "ואלה תולדות פרץ... וישי הוליד את דוד", מלכא משיחא.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ומכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אתכם כל הימים.

יהא זכרה ברוך ושתהיה מליצת יושר על כל המשפחה ועל כל ישראל. תהא נשמתה צרורה בצרור החיים את ה'.

להתגבר או להתקדם?

מצד אחד כתוב "משנה מקום משנה מזל" ומצד שני "מה' מצעדי גבר כוננו", איך שניהם מסתדרים יחד?

ובאופן מעשי - אם אני נמצא במקום מסוים ובשליחות מסוימת והדברים לא עולים יפה, איך אדע אם זה נסיון עליו אני צריך להתגבר או קריאה מה' שעלי לשנות את מקומי־שליחותי?

מענה:

בנוגע לסתירה עליה שאלת, יש להסביר כך: כאשר האדם משנה את מקומו כדי שמזלו ישתנה לטובה, אז הוא הולך למקום אחר וע"ז נאמר "מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ". לגבי הסיפא של דבריך, זו אכן שאלה לא פשוטה, הן בנוגע למקום גשמי ובכלל לגבי שליחות בחיים. הרבי אמר על כך (ביחידות) שאם יודעים או מרגישים שזהו עיקר השליחות שלי (בודאי אם הרבי בעצמו נתן בפירוש את השליחות) יש להתעקש על הענין ולא להתיאש ולא לעזוב. אבל יש הרבה דברים טובים באמת שהם לא עיקר השליחות, הם שוליים יחסית, ועליהם אין להתעקש, רק לקבל את ה'סימון' של ההשגחה הפרטית — אם זה הולך־זורם מה טוב ואם לאו יש לעזוב את זה (או לכל פחות לא להיות שקוע בזה) ולחפש כיוונים אחרים (מקום חדש — "משנה מקום משנה מזל לטובה").

המדור מוקדש לע"נ: הנערה **רות** ז"ל
בת יבדלחט"א ר' מאיר משה ורחל מלכה **טלר**.
נלב"ע **י"א מרחשון** תשפ"ז

אָנֹכִי וְהַיְלָדִים

הַפָּדוֹר לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם

שָׁלוֹם יְלָדִים!

יַעֲקֹב אָבִינוּ בּוֹרֵחַ מֵעֵשָׂו הַמְבַקֵּשׁ לְהָרְגוֹ, וּבְמִצְוַת הוֹרָיו הוּא יוֹצֵא לְחָרָן הָרְחוֹקָה. עוֹד לִפְנֵי שֶׁהוּא מִתְחוּמֵי הָאָרֶץ, הוּא מַגִּיעַ לְבֵית אֵל וְשׁוֹכֵב שָׁם לִישׁוֹן. הַהַגָּעָה שֶׁל יַעֲקֹב לַמָּקוֹם מְתֹאֶרֶת בְּצוּרָה מְיֻחֶדֶת: "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם". הַבִּטּוּי "וַיִּפְגַּע" מַזְכִּיר לִי אֶת מִשְׂחַק הַקְּלִיעָה לַמַּטָּרָה. אַתָּה עוֹמֵד מִמֶּרְחָק וּבְיָדְךָ הַחֵץ, מְתַכּוֹנֵן וּמְכַוֵּן אֶת עַצְמְךָ הֵיטֵב, זוֹרֵק וּפוֹגֵעַ. בּוּל בַּמָּקוֹם.

מָה עוֹד מַזְכִּיר לִי הַבִּטּוּי? כְּשֶׁמִּישֶׁהוּ מַעֲלִיב אוֹתִי, אֲנִי נִפְגָּע. לֹא בָּטוּחַ שֶׁאוֹתוֹ אֶחָד בִּכְלָל שָׂם לֵב, אֲבָל הַנְּקֻדָּה שֶׁעָלֶיהָ הוּא לָחַץ אֶצְלִי בַּדִּבּוּר שֶׁלּוֹ הָיְתָה רְגִישָׁה בְּיוֹתֵר וְלָכֵן הִיא הִכְאִיבָה לִי מְאֹד. זֶה נִקְרָא לְהִפָּגַע. פְּגִיעַת הַחֵץ בַּמַּטָּרָה וְהַדִּבּוּר הַפּוֹגֵעַ מְלַמְּדִים אוֹתִי שֶׁפְּגִיעָה הִיא הַגָּעָה לְמָקוֹם מְאֹד מְדֻיָּק וּמְכֻוָּן.

לַחַז"ל יֵשׁ פֵּרוּשׁ מְעַנְיֵן לַבִּטּוּי "וַיִּפְגַּע". הֵם מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ כִּי כָּל אֶחָד מֵהָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים תִּקֵּן עֲבוּרֵנוּ אַחַת מִשְּׁלֹשׁ הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת שֶׁלָּנוּ — שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעַרְבִית. אַבְרָהָם תִּקֵּן אֶת תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, יִצְחָק אֶת תְּפִלַּת מִנְחָה וְיַעֲקֹב אֶת תְּפִלַּת עַרְבִית. מָתַי תִּקֵּן אוֹתָהּ יַעֲקֹב? אֶצְלֵנוּ — "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ". 'פְּגִיעָה' הִיא לֹא אַחֶרֶת מֵאֲשֶׁר תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁהִתְפַּלֵּל יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְעֵת עֶרֶב.

מַהוּ הַקֶּשֶׁר בֵּין הַפְּגִיעָה בַּמָּקוֹם הַמְדֻיָּק לַעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה?

חֲיָבִים לְפָבְּרוֹן?

מָה יוֹתֵר בֵּיוָן לִי, שֶׁמַּכְרִיחִים אוֹתִי לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ אוֹ שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה אֶת אוֹתוֹ הַדָּבָר מֵרְצוֹנִי הַחָפְשִׁי? בָּרוּר, אֲנִי תָּמִיד מַעֲדִיף לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים מִתּוֹךְ רָצוֹן. בְּדֶרֶךְ כְּלָל, כְּכָל שֶׁאֲנִי מֵבִין אֶת הַסִּבָּה לַמַּעֲשֶׂה שֶׁאוֹתוֹ אֲנִי מִתְבַּקֵּשׁ לְבַצֵּעַ, הַחֵשֶׁק שֶׁלִּי גָּדֵל. הַאִם תָּמִיד הַדָּבָר נָכוֹן?

שָׁאוּלִי הוּא עוֹבֵד חָדָשׁ שֶׁנִּכְנַס הַשָּׁבוּעַ לַעֲבוֹדָה בְּמַעְבָּדָה מְשֻׁכְלֶלֶת לְיִצּוּר תְּרוּפוֹת. שָׁאוּלִי הוּא בָּחוּר פִּקֵּחַ שֶׁאוֹהֵב לְהָבִין דְּבָרִים לָעֹמֶק, וְלָכֵן יֵשׁ לוֹ תָּמִיד

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

הַרְבֵּה שְׁאֵלוֹת לִשְׁאוֹל. הוּא נִכְנָס בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַעֲבוֹדָה וּמְקַבֵּל מִידֵי הַמְנַהֵל מְשִׁימָה — עָלָיו לְמַלֵּא בַּקְּבוּקוֹנִים בְּחֹמֶר מְסָיְם, אֲבָל רַק עַד חֲצִי תְּכוּלָתָם. אֶת הַחֲצִי הַשֵּׁנִי יְמַלֵּא עוֹבֵד אַחֵר. "אֲבָל לָמָּה?", מַקְשֶׁה הַפּוֹעֵל הַטָּרִי, "אֲנִי לֹא מֵבִין מַדּוּעַ שֶׁלֹּא אֲמַלֵּא אֶת כָּל הַבַּקְבּוּק בְּעַצְמִי? לָמָּה לְהַעֲבִיר לְמִישֶׁהוּ אַחֵר אֶת הֶמְשֵׁךְ הָעֲבוֹדָה?" כָּל אֶחָד מֵבִין שֶׁזֶּה לֹא שַׁיָּךְ. בָּרוּר שֶׁאִם יַמְשִׁיךְ שָׁאוּלִי לְהַקְשׁוֹת קְשָׁיוֹת מִסּוּג זֶה, יְסַיֵּם אֶת דַּרְכּוֹ בִּמְקוֹם הָעֲבוֹדָה. הִתְבַּקַּשְׁתָּ? בַּצַּע! הַמְנַהֵל הוּא זֶה שֶׁקָּבַע אֶת סִדְרֵי הָעֲבוֹדָה בַּמִּפְעָל כִּי יֵשׁ לוֹ תְּמוּנָה מְלֵאָה שֶׁל כָּל מָה שֶׁקּוֹרֶה בּוֹ. הוּא מַכִּיר אֶת הַמֻּחְקָרִים וְאֶת הַחֲמָרִים שֶׁמֵּהֶם מְיַצְּרִים אֶת הַתְּרוּפוֹת, יֵשׁ לוֹ גַּם הַרְבֵּה נְסָיוֹן מֻצְלָח בִּיצּוּר, כָּךְ שֶׁהַקְּשָׁיוֹת שֶׁשּׁוֹאֵל הָעוֹבֵד הַצָּעִיר רַק מַפְרִיעוֹת. עָלָיו לְבַצַּע אֶת הַמְּשִׁימָה מִתּוֹךְ קַבָּלַת עֹל, גַּם בְּלִי לְהָבִין הַכֹּל.

הַאִם ה' מְעֻנְיָן שֶׁנַּעֲבֹד אוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ שֶׁמַּצִּיעַ שָׁאוּלִי? לֹא. הַשֵּׂכֶל שֶׁל ה' גָּדוֹל עַל שֶׁלִּי בְּכַמָּה מִסְפָּרִים. רַק בְּכַמָּה?! בְּאֵין סוֹף! אָז אִם אֲנִי עוֹשֶׂה רַק מָה שֶׁאֲנִי מֵבִין וּמְזַהֶּה אִתּוֹ, זֶה סִימָן לְכָךְ שֶׁאֲנִי בְּעֶצֶם... עוֹבֵד אֶת עַצְמִי, אֶת מָה שֶׁמַּצְלִיחַ לְהַכְנֵס אֶל הַשֵּׂכֶל הַקָּטָן שֶׁלִּי. לִפְעֹל מִתּוֹךְ קַבָּלַת עֹל, גַּם בְּלִי שֶׁאֲנִי מֵבִין אֶת הַסִּבָּה בַּשֵּׂכֶל שֶׁלִּי, פֵּרוּשׁוֹ לִהְיוֹת מְחֻבָּר אֶל הַשֵּׂכֶל וְהָרָצוֹן שֶׁל ה'.

הִבְדָּלוֹת וְהִתְעַלְּמוּיוֹת

כַּנִּרְאֶה שָׁאוּלִי קָלַט אֶת הָעִנְיָן וְהֶחֱלִיט לְשַׁנּוֹת גִּישָׁה. הוּא הִפְסִיק עִם הַשְּׁאֵלוֹת, הִפְשִׁיל שַׁרְווּלִים וְהִתְחִיל לַעֲבֹד כְּפִי שֶׁנִּדְרָשׁ. כָּךְ עוֹבֵר שָׁבוּעַ וְעוֹד אֶחָד, חֹדֶשׁ וְעוֹד אֶחָד, וְשָׁאוּלִי מַתְחִיל לְהִתְעַיֵּף. זוּ לֹא עֲיֵפוּת שֶׁל מַאֲמָץ. בְּסַךְ הַכֹּל מְדֻבָּר בַּעֲבוֹדָה שֶׁאֵינָהּ דּוֹרֶשֶׁת מִמֶּנּוּ מַאֲמָץ מְיֻחָד. אֲבָל הַשִּׁגְרָה, לַעֲשׂוֹת כָּל יוֹם אֶת אוֹתָן פְּעֻלּוֹת, גּוֹרֶמֶת לוֹ שְׁחִיקָה. הוּא כְּבָר לֹא מִתְלַהֵב כְּמוֹ בַּהַתְחָלָה, לִפְעָמִים הוּא אֲפִלּוּ חוֹשֵׁב עַל עֲזִיבָה. הַמְנַהֵל הַמָּסוֹר שָׂם לֵב לְכָךְ. חֲבָל, שָׁאוּלִי הוּא עוֹבֵד מֻצְלָח, לֹא כְּדַאי שֶׁיַּעֲזֹב אֶת הַמִּפְעָל. הַמְנַהֵל מַחְלִיט לְהַעֲבִיר אֶת שָׁאוּלִי לְמַחְלֶקֶת הַיְצּוּר. שָׁם כְּבָר צָרִיךְ לְהַפְעִיל אֶת הָרֹאשׁ, לֹא רַק לְמַלֵּא בַּקְבּוּקִים בְּחֹמֶר אֶלָּא גַּם לְהָכִין אוֹתוֹ. עֲבוֹדָה כָּזוֹ תִּתֵּן לוֹ חֵשֶׁק וּמֶרֶץ בַּעֲבוֹדָתוֹ.

אָז נָכוֹן, שֶׁאוּלַי הֵבִין שֶׁקַּבָּלַת עֹל וּמִשְׁמַעַת הֵן הַבָּסִיס לָעֲבוֹדָה. בִּלְעֲדֵיהֶן אִי אֶפְשָׁר לְהַתְחִיל, אֲבָל בָּעֵת, עַל גַּבֵּי אוֹתוֹ בָּסִיס, יָכוֹל שֶׁאוּלַי לִבְנוֹת אֶת הַקּוֹמָה הַבָּאָה. עֲבוֹדָה מִתּוֹךְ הֲבָנָה וְהִזְדַּהוּת תִּגְרֹם לוֹ לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל אֶת הַכִּשְׁרוֹנוֹת הַבְּרוּכִים שֶׁלּוֹ, וְהַמְנַהֵל יוּכַל לְהָפִיק מִמֶּנּוּ אֶת הַמֵּיטָב. אַגַּב, גַּם בְּמַחְלֶקֶת הַיְצוּר יֵשׁ כְּלָלִים שֶׁיֵּשׁ לְצַיֵּת לָהֶם, כָּךְ שֶׁהַבָּסִיס הָיָה וְנִשְׁאַר לְעוֹלָם, גַּם לַהֶמְשֵׁךְ.

תְּפִלַּת עֲרִבִית רִשְׁמִית

גַּם בַּעֲבוֹדָה שֶׁלָּנוּ אֶת ה' הַיַּחַס דּוֹמֶה: הַבָּסִיס לָעֲבוֹדָה נִשְׁעָן תָּמִיד עַל צִיּוּת וְקַבָּלַת עֹל, גַּם כַּאֲשֶׁר לֹא מְבִינִים. חַז"ל קוֹבְעִים כִּי "גָּדוֹל הַמְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה מִמִּי שֶׁאֵינוֹ מְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה". מִי שֶׁמְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה רַק כִּי כָּךְ נִרְאָה וּמַתְאִים לוֹ, אֵינוֹ מַגִּיעַ לְמַעֲלַת מִי שֶׁמְקַיֵּם אוֹתָהּ מִתּוֹךְ מִשְׁמַעַת. זֶהוּ הַבָּסִיס.

וּמָה הִיא הַקּוֹמָה שֶׁנִּבְנֵית מֵעָלָיו? הַאִם בַּעַל הַמִּפְעָל הַגָּדוֹל, ה' יִתְבָּרַךְ, מְעֻנְיָן רַק בַּצִּיּוּת שֶׁלָּנוּ אוֹ שֶׁהוּא מְצַפֶּה גַּם לַהֶבְנָה וְלַהִזְדַּהוּת שֶׁלָּנוּ? וַדַּאי, ה' רוֹצֶה שֶׁנַּעֲבֹד אוֹתוֹ מִתּוֹךְ חֵשֶׁק וְהִתְלַהֲבוּת, וְהַרְבֵּה מֵהַחֵשֶׁק מִתְוַסֵּף כַּאֲשֶׁר אָנוּ מְבִינִים וּמִזְדַּהִים. לֹא רַק כִּי אָמְרוּ לִי, אֶלָּא גַּם כִּי אֲנִי רוֹצֶה!

אָז רֶגַע, גָּדוֹל "מְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה" אוֹ גָּדוֹל מִי שֶׁ"אֵינוֹ מְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה"? מָה עָדִיף? בְּכָל אֶחָד מֵהֶם יֵשׁ יִתְרוֹן, אָז נְנַסֶּה לְהַרְכִּיב אֶת הַשְּׁנַיִם יַחַד: אָמְנָם "גָּדוֹל הַמְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה" כִּי הַחוֹבָה הִיא הַבָּסִיס לָעֲבוֹדָה, וְלָכֵן הוּא אָכֵן עוֹשֶׂה. אֲבָל אֵיךְ עוֹשֶׂה אוֹתוֹ "מְצַוֶּה" אֶת מָה שֶׁעוֹשֶׂה? בְּחַיּוּת וְהִתְלַהֲבוּת כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ לְמִי שֶׁהָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, שֶׁ"אֵינוֹ מְצַוֶּה" וּבְכָל זֹאת "עוֹשֶׂה"!

נַחֲזֹר לְיַעֲקֹב אָבִינוּ וְלִתְפִלַּת עַרְבִית. נִפְסַק לַהֲלָכָה כִּי שְׁתֵּי הַתְּפִלּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, שַׁחֲרִית וּמִנְחָה, הֵן בְּגֶדֶר חוֹבָה, וְהֵן מְבַטְּאוֹת אֶת הַבָּסִיס לַעֲבוֹדַת ה'. לְעֻמָּתָן, תְּפִלַּת עַרְבִית הִיא בְּגֶדֶר "רְשׁוּת", וּמִשּׁוּם כָּךְ הִיא מְבַטֵּאת אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁלָּנוּ בִּזְמַן הַגְּאֻלָּה. ה' צִוָּה וְכָךְ אָנוּ פּוֹעֲלִים, אֲבָל הַחַיּוּת שֶׁלָּנוּ כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה עַד שֶׁכְּלָל אֵינָנוּ שָׂמִים לֵב שֶׁזּוֹ מִצְוָה, שֶׁמִּישֶׁהוּ הִכְרִיחַ אוֹתָנוּ. הַמִּצְוָה נַעֲשֵׂית מֵאֵלֶיהָ. הַפְּגִיעָה שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ הִיא בַּנְּקֻדָּה הַפְּנִימִית שֶׁבְּתוֹךְ לֵב הַיְּהוּדִי, בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ הָרָצוֹן שֶׁלִּי וְשֶׁל ה' נִפְגָּשִׁים! שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת בְּכֵיף וּבְחַיּוּת! שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ! ק"י

רָזִי רְמָזִי

אַיְּפְּעָר אוֹ אַיְּנֶעָר,
דָּאלְט קְאָנְט יְעֶדְעֶר טָאג.
אַיְּנְעֶר קְלֵיְינְט זִיךְ אָן אַיְּנְעֶר,
אַיְּנְעֶר הָאלְט דָאס גַּאנְצֶע לַאנְד!

[פִּתְרוֹן הַחִידָה מֵהַשָּׁבוּעַ שֶׁעָבַר:
בִּשְׁנֵי פְּסוּקֵי הַבְּרָכוֹת יֵשׁ בְּדִיּוּק **פֶּלֶא** (111) אוֹתִיּוֹת!]

אחיה
י"ט כסלו
ההתוועדות המרכזית
עם
הרב יצחק גינזבורג
אחיה אשר
הכהן אלורו
חיליק פרנק
הרב שלמה כ"ץ
מיקום –
בית זלטה
כפר חב"ד ב"
יום א'
י"ט כסלו
(29.11 למניינם)
פתיחת דלתות
19:45
שידור חי
נשים באולם צפייה נפרד
כיבוד קל